ଓଁ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶାୟ ନମଃ

ପ୍ରାଚୀନ ଭାରତୀୟ ବୈଦିକ ସାହିତ୍ୟ

Vedic Literature of Ancient India

ଅଥର୍ବବେଦ

(अथर्ववेद / Atharvaveda)

ଓଁ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶାୟ ନମଃ

ପ୍ରାଚୀନ ଭାରତୀୟ ବୈଦିକ ସାହିତ୍ୟ

Vedic Literature of Ancient India

ଅଥର୍ବବେଦ

ଶୌନକ ସଂହିତା

(शौनक संहिता)

(Shaunaka Samhitaa)

ସଂପାଦନ - ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଧାନ

Editor – Prakash Pradhan

ଭାଷା - ସଂସ୍କୃତ-ଓଡିଆ

Language – Sanskrit - Odia

ଶୁଦ୍ଧିକରଣ (Proofreading by)

ଶ୍ରୀ ଗଙ୍ଗାଧର ପଣ୍ଡା

ଶ୍ରୀ କମଳ ଲୋଚନ ପଣ୍ଡା

ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଧାନ

ସଂପାଦନା

prakash@scholarshoppe.com

ଶୁଦ୍ଧିକରଣ

ଶ୍ରୀ କମଳ ଲୋଚନ ପଣ୍ଡା

ଜିଲ୍ଲା ଅଧ୍ୟକ୍ଷ, ବୈଦିକ ବ୍ରାହ୍ମଣ ପରିଷଦ,

ସମ୍ବଲପୁର, ଓଡ଼ିଶା

klpandajsg@gmail.com

ଶ୍ରୀ ଗଙ୍ଗାଧର ପଣ୍ଡା

ପ୍ରଧାନ ଅଧ୍ୟାପକ,

ନବଜୀବନ ବେଦ ବିଦ୍ୟାଳୟ , ମଦନମୋହନପୁର

ବ୍ରହ୍ମପୁର, ଗଞ୍ଜାମ, ଓଡ଼ିଶା

ପୂର୍ବାଭାଷ

ଓଁ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶାୟ ନମଃ

ମାତୃପିତୃଭ୍ୟାଂ ନମଃ ।

ସର୍ବଭ୍ୟୋ ଗୁରୁଭ୍ୟୋ ନମଃ ।

ଶ୍ରୀ ମହାଗଣପତୟେ ନମଃ ।

ଶ୍ରୀ ସରସ୍ୱତ୍ୟୈ ନମଃ ।

ସର୍ବଭ୍ୟୋ ଦେବେଭ୍ୟୋ ନମଃ ।

ଶ୍ରୀ ବେଦାୟ ନମଃ ।

ଶ୍ରୀ ବେଦପୁରୁଷାୟ ନମଃ ।

୧୩ ଜୁଲାଇ ୨୦୨୨, ବ୍ୟାସ ପୂର୍ଣ୍ଣିମା, ଓଡିଆ ଭାଷାରେ ବେଦମାନଙ୍କର ରୂପାନ୍ତର ସୃଙ୍ଖଳାରେ ଏହା ମୋର ୪ର୍ଥ ପ୍ରକଳ୍ପ । "ଋକ୍-ବେଦ", ଯଜୁର୍ବେଦ, ଓ "୧୦୮ ଉପନିଷଦ" ଓଡିଆ ଭାଷାରେ ରୂପାନ୍ତର କରିବା ପରେ, ପାଠକ ଓ ଶୁଭେଚ୍ଛୁମାନଙ୍କ ଅନୁରୋଧ କ୍ରମେ "**ଅଥର୍ବବେଦ**" ଓ "**ସାମବେଦ**"ଙ୍କୁ ଓଡିଆ ଭାଷାରେ ରୂପାନ୍ତର କରିବା ପ୍ରକଳ୍ପ ହାତକୁ ନେଲି, ଓ ଏହା ଉପରେ ଗବେଷଣା ତଥା କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ଲାଗିପଡିଲି । ଏହି ପ୍ରକଳ୍ପର ପ୍ରଥମ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ " ଅଥର୍ବବେଦ " ସମାପନ କରିବାର ନିଷ୍ପତି ନେଇ କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ କରିଦେଲି । ସେଥିପାଇଁ ଉପଲବ୍ଧ "**ଶୌନକ ସଂହିତା**"ଙ୍କୁ ଓଡିଆ ଲିପିରେ ରୂପାନ୍ତର କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ କରିଦେଲି । ଅନେକଦିନ କାର୍ଯ୍ୟକରିବା ପରେ "**ଶୌନକ ସଂହିତା**"ର ରୂପାନ୍ତର କାର୍ଯ୍ୟ ଶେଷ ହେଲା । ଏହି ପ୍ରକଳ୍ପର ୨ୟ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ "ସାମବେଦ"ଙ୍କୁ ଓଡିଆ ଲିପିରେ ରୂପାନ୍ତର କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭକରି, ଏହାର ଉପଲବ୍ଧ "କୌଥୁମ ସଂହିତା"ଙ୍କର ରୂପାନ୍ତର ମଧ୍ୟ ଶେଷ ହେଲା । ଏହି ସଂସ୍କରଣର ବିଶେଷତ୍ୱ ଏହା ଯେ, ଏଥିରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ମନ୍ତ୍ରର ଋଷି, ଦେବତା ଓ ଛନ୍ଦ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବାରେ ବହୁ ପରିଶ୍ରମପୂର୍ବକ କାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇଅଛି, ତଥା ଅନ୍ୟ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ତଥ୍ୟ ମାନଙ୍କର ସୂଚନା ମଧ୍ୟ ଦିଆଯାଇଛି । ଏହି ସଂସ୍କରଣରେ ଯେଉଁ ସବୁ ବିଶେଷ୍ୱତ ରହିଛି, ସେମାନଙ୍କର ସ୍ୱଳ୍ପ ବିବରଣୀ ଆଗାମୀ ପୃଷ୍ଠାରେ ଦିଆଯାଇଛି ।

Not For Commercial Use

ଏହି ରୂପାନ୍ତରଣରେ ୧୯୫୪ ମସିହାର ଏକ ପୁରୁଣା ପୁସ୍ତକ "ଅଥର୍ବବେଦ - ଶୌନକ ସଂହିତା"କୁ ଆଧାର ରୂପେ ନିଆଯାଇଛି, ତଥା ଅନ୍ୟ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ସୂତ୍ରମାନଙ୍କୁ ନେଇ ଏହି ସଂସ୍କରଣର ସମାପନ କରାଯାଇଛି । ସମସ୍ତ ସୂତ୍ରର ସୂଚନା ତଳେ "ସୂତ୍ର ସୂଚନା" ଦିଆଯାଇଛି ।

ଏହି ରୂପାନ୍ତରଣରେ "ଅଥର୍ବବେଦ"ର ସ୍ୱର (ଉଦାତ୍ତ, ଅନୁଦାତ୍ତ, ସ୍ୱରିତ ଇତ୍ୟାଦି) ମାନଙ୍କର ଶଂକେତ ବା ଚିହ୍ନ ଦିଆଯାଇନାହିଁ । ଏହାର କାରଣ ଓଡିଆ ଲିପିରେ ସେ ପ୍ରକାର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ନାହିଁ । ତଥାପି ଏହା ଉପରେ ଗବେଷଣା ଜାରି ରହିଛି, ହୋଇପାରେ ଏହାର ପରବର୍ତ୍ତି ସଂସ୍କରଣରେ ଏହା ଉପଲବ୍ଧ ହେବ । ୱେବ ସାଇଟରେ ସମସ୍ତ ଶ୍ଳୋକ ବା ମନ୍ତ୍ରମାନଙ୍କର ସ୍ୱରାବୃତି ଉପଲବ୍ଧ ଅଛି, ପାଠକମାନେ ଏହାକୁ ଶୁଣି ପାରିବେ ବା ଅଭ୍ୟାସ କରିପାରିବେ ।

"ଅଥର୍ବବେଦ"ର ଓଡିଆ ଲିପିରେ ରୂପାନ୍ତର ସରିବା ପରେ, ଏହା ଠିକ୍ ରେ ରୂପାନ୍ତର ହେଲା କି ନାହିଁ, ତାହାର ଶୁଦ୍ଧିକରଣ (ପ୍ରୁଫ୍-ରିଡିଙ୍ଗ୍) ଆବଶ୍ୟକ ଥିଲା । ଏଥିପାଇଁ ମୂଳ ଦସ୍ତାବେଜ ସଙ୍ଗରେ ରୂପାନ୍ତରୀତ ଦସ୍ତାବେଜର ଯାଞ୍ଚ କରିବାପାଇଁ, ୨ଜଣ ଅଲଗା ଅଲଗା ଶୁଦ୍ଧିକରଣ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଲାଗିଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ "ଶ୍ରୀ ଗଙ୍ଗାଧର ପଣ୍ଡା (ଅଥର୍ବବେଦୀ)" ଓ "ଶ୍ରୀ କମଳ ଲୋଚନ ପଣ୍ଡା" ମୂଖ୍ୟରୁପେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଥିଲେ । ମୁଁ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଭାବେ ସମସ୍ତ ଯୋଗଦାନକାରୀ ସଦସ୍ୟମାନଙ୍କୁ କୃତଜ୍ଞତା ବ୍ୟକ୍ତ କରୁଛି । ତାଙ୍କର ଉପଦେଷ, ମାର୍ଗଦର୍ଶନ ଓ ସୁଧାରୀକରଣ ସର୍ବଦା ଅବିସ୍ମରଣୀୟ ରହିବ ।

ଶେଷରେ ସମସ୍ତଙ୍କ ଯୋଗଦାନ ପାଇଁ ଏହି ପବିତ୍ରଗ୍ରନ୍ଥ "**ଅଥର୍ବବେଦ ଓଡିଆରେ**" ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇପାରିଛି । ଆଶାକରୁଛି ଏହା ସମସ୍ତ ଓଡିଆ ଭାଷା ଭାଷୀ ବେଦଲିପ୍ସୁ ଜନମାନଙ୍କ କାମରେ ଆସିବ ଓ ଏହାକୁ ଭବିଷ୍ୟତ ପିଢି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପହଞ୍ଚାଇ ଭାରତର ସଂସ୍କୃତି ଓ ପରମ୍ପରାକୁ ବଜାୟ ରଖିବେ ।

ତାରିଖ - ୩୦.୦୮.୨୦୨୩ **ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଧାନ,**

ରକ୍ଷାବନ୍ଧନ **ସଂପାଦକ,**

ସଂସାରଫଳ, ପଟ୍ଟାମୁଣ୍ଡାଇ, କେନ୍ଦ୍ରାପଡା, ଓଡିଶା, ଭାରତ ।

ବର୍ତମାନ ସ୍ଥିତି - ଚେନ୍ନାଇ, ତାମିଲନାଡୁ, ଭାରତ ।

Not For Commercial Use

ଉତ୍ସର୍ଗ

ଏହି ଗ୍ରନ୍ଥ "**ଅଥର୍ବବେଦ ଓଡିଆରେ**" ଓଡିଆ ଭାଷୀ ସମସ୍ତ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ସେବାରେ ଓ ସାର୍ବଜନୀନ ଜ୍ଞାନ ପ୍ରସାର ନିମନ୍ତେ ଉତ୍ସର୍ଗ କରୁଛି ।

ବଶମ୍ବଦ

ସଂପାଦକ

ନିବେଦନ

ଏହି ଗ୍ରନ୍ଥ "**ଅଥର୍ବବେଦ ଓଡିଆରେ**" ଟି ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ପଠନ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ତିଆରି କରାଯାଇଛି ଓ ଏହା ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଡିଜିଟାଲରୂପରେ ମୁକ୍ତ ଉପଲବ୍ଧ ହେବ । ଏହାର କୌଣସି **ବ୍ୟାପାରୀକରଣ ନ କରିବାକୁ** ଅନୁରୋଧ । ଯଦି କେହି ଏହାର ପ୍ରକାଶନ କରିବାକୁ ଚାହୁଁଛନ୍ତି, ସଂପାଦକଙ୍କ ସହିତ ଯୋଗାଯୋଗ କରିବାକୁ ଅନୁରୋଧ ।

ଏହି ଓଡିଆ ରୂପାନ୍ତରିତକୁ ଆମ ଜ୍ଞାନ ଅବଧିରେ, ଧ୍ୟାନ ପୂର୍ବକ, ସମସ୍ତ ସାବଧାନ ଓ ଯତ୍ନର ସହିତ ରୂପାନ୍ତର କରାଯାଇଛି । ତଥାପି, ଏଥିରେ ଭୂଲ ବା ତୃଟି ରହିଥାଇ ପାରେ । ତେଣୁ କୃପାଳୁ ପାଠକ, କ୍ଷମା କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ, ସଂପାଦକଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟି ଗୋଚରକୁ ଆଣିବାକୁ ଅନୁରୋଧ ।

ଶ୍ରୀ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଧାନ,

ସଂପାଦକ,

ଅଥର୍ବବେଦ

ଇତିହାସକାରମାନଙ୍କ ଅନୁସାରେ ବେଦର ବିଭାଜନ 'ତ୍ରେତୟା ଯୁଗ'ର ଆରମ୍ଭରୁ ଚେଷ୍ଟା କରାଯାଇଥିଲା । ମୁନିଋଷିମାନଙ୍କୁ ପ୍ରକଟିତ ହୋଇଥିବା "ବେଦତ୍ରୟୀ ମନ୍ତ୍ର" ସମୁହ ଅନେକ ଥିଲା, ସେଥିପାଇଁ ତାହାର ବିଷୟବସ୍ତୁ ଓ ମହତ୍ୱ ଅନୁସାରେ ବିଭାଜନ କରିବାପାଇ ୪ଜଣ "ଋତ୍ୱିକ"ଙ୍କୁ ଦାୟୀତ୍ୱ ଦିଆଗଲା । ସେମାନେ ହେଲେ - '**ହୋତା**', '**ଅଧ୍ୱର୍ଯ୍ୟୁ**', '**ଉଦ୍ଗାତା**' ଓ '**ବ୍ରହ୍ମା**'। ଏଥିପାଇଁ 'ହୋତା'ଙ୍କୁ ଋକ୍ ମନ୍ତ୍ର, 'ଅଧ୍ୱର୍ଯ୍ୟୁ'ଙ୍କୁ ଯଜୁସ୍ ମନ୍ତ୍ର, 'ଉଦ୍ଗାତା'ଙ୍କୁ ସାମନ୍ତ୍ର ଋକ୍ ମନ୍ତ୍ର ଉଚ୍ଚାରଣର ଦାୟୀତ୍ୱ ଦିଆଗଲା, କିନ୍ତୁ ଚତୁର୍ଥ ଋତ୍ୱିକ୍ '**ବ୍ରହ୍ମା**' ସିଧା ସଳଖ ଭାବରେ କୌଣସି 'ବେଦତ୍ରୟୀ' ମନ୍ତ୍ର ସହିତ ସଂଶ୍ଲିଷ୍ଟ ନଥିଲେ, ତାଙ୍କୁ ସେହି ୩ଜଣ ଋତ୍ୱିକ୍ ମାନଙ୍କର ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ କରିବାର ଦୟୀତ୍ୱ ଦିଆଗଲା ।

ଏହି ପ୍ରକ୍ରିୟା ଚାଲୁଥିବା ବେଳେ, ସେମାନେ କିଛି ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ମନ୍ତ୍ର '**ଅଥର୍ବଣ**' ଋଷି ଓ '**ଅଙ୍ଗିରସ**' ଋଷିଙ୍କ ଠାରୁ ପାଇଲେ । ସେ ମନ୍ତ୍ରସମୁହ ଶାନ୍ତି ଓ ଅଖଣ୍ଡତା ରଖିବା, ଦୁଷ୍ଟାତ୍ମା ମାନଙ୍କର ଦୁଷ୍ଟ ଶକ୍ତିର ନିବାରଣ, ସାମାଜିକ ରିତି, ଭେଷଜ ବିଦ୍ୟା, ଓ ଶତ୍ରୁ ଜୟ ଇତ୍ୟାଦି ବିଷୟରେ ଆଧାରିତ ଥିଲା । ସେସବୁ ମନ୍ତ୍ରସମୁହକୁ ନେଇ "ଅଥର୍ବବେଦ"ର ଭିତ୍ତିଭୂମି ସ୍ଥାପନ ଆରମ୍ଭ କରାଯାଇଥିଲା ବୋଲି କୁହାଯାଏ । ଋତ୍ୱିକ୍ "**ବ୍ରହ୍ମା**" ଏହିସବୁ ମନ୍ତ୍ରସମୁହର ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ କରିବାର ଦାୟୀତ୍ୱ ନେଲେ ଓ ଏହାର ପ୍ରସାର କରିବାରେ ଯୋଗଦାନ ଦେଲେ ।

ଦ୍ୱାପରଯୁଗରେ "ବେଦବ୍ୟାସ" ବେଦ ବିଭାଜନକୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କରିଥିଲେ । ସେ, ଏହି ବିଭାଜନ ପାଇଁ ମୁଖ୍ୟତଃ ୨ଟି ପଦ୍ଧତିର ସାହାର୍ଯ୍ୟ ନେଇଥିଲେ, ଯଥା, **ସାହିତ୍ୟିକ** ଓ **ଶ୍ରୌତଯଜ୍ଞକର୍ମ** । ତେଣୁ ମନ୍ତ୍ରସମୁହର ଲକ୍ଷଣ ଅନୁସାରେ, ସାହିତ୍ୟିକ (ପଦ୍ୟ, ଗଦ୍ୟ ଓ ସଂଗୀତ) ଓ ଶ୍ରୌତଯଜ୍ଞକର୍ମ (ମୁଖ୍ୟତଃ ବିଷୟବସ୍ତୁ) ପଦ୍ଧତିରେ ବିଭାଜନ କରିଥିଲେ । ପଦ୍ୟରେ 'ଋକ୍-ବେଦ'କୁ, ଗଦ୍ୟରେ 'ଯଜୁର୍ବେଦ'କୁ, ସଂଗୀତରେ 'ସାମବେଦ'କୁ ବିଭକ୍ତ କରିଥିଲେ । ଏହାପରେ ଅବଶିଷ୍ଟ ମନ୍ତ୍ରମାନଙ୍କୁ କେବଳ ବିଷୟବସ୍ତୁକୁ ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ଦେଇ ଗୋଟିଏ ଭାଗ କରିଥିଲେ, ଯାହା "**ଅଥର୍ବବେଦ**" ନାମରେ ପରିଚିତ

Not For Commercial Use

ହେଲା । ସେଇଥିପାଇଁ କେବଳ "ଅଥର୍ବବେଦ"ରେ ମନ୍ତ୍ରସମୁହର ୩ ପ୍ରକାରର ଲକ୍ଷଣ, ଅର୍ଥାତ **ପଦ୍ୟ**, **ଗଦ୍ୟ**, ଓ **ସଂଗୀତ** ମିଳିଥାଏ ।

ଏହା କୁହାଯାଏ ଯେ, ଏହି ମନ୍ତ୍ରସମୁହ ମଧ୍ୟରେ ମହର୍ଷି "**ଅଥର୍ବଣ**"ଙ୍କର ଅଧିକାଂଶ ମନ୍ତ୍ର (୨୬୧୬) ଥିବାରୁ, ଏହାର ନାମ "ଅଥର୍ବବେଦ" ରଖାଯାଇଥିଲା । "ଅଥର୍ବବେଦ" ମଧ୍ୟ ଅନ୍ୟ ନାମ-ମାନଙ୍କରେ ପରିଚିତ, ଯଥା, - **ଅଥର୍ବବେଦ**, **ଅଥର୍ବାଙ୍ଗିରୋବେଦ**, **ବ୍ରହ୍ମବେଦ**, **ଭିଷଗ୍-ବେଦ**, ଓ **କ୍ଷାତ୍ରବେଦ** ।

ଅଥର୍ବବେଦ – ପାଣିନିଙ୍କ ଧାତୁପାଠରେ "ଥର୍ବ"ର ଅର୍ଥ ହିଂସା ବା ହିଂସା ସଂବନ୍ଧୀୟ କର୍ମ । ତେଣୁ ଏହାର ପ୍ରତିକୂଳ ଅର୍ଥରେ ଏହା "ଅଥର୍ବ", ଅର୍ଥାତ ଅହିଂସା ବା ଶାନ୍ତି ଓ ପୌଷ୍ଟିକ କର୍ମ ଅଟେ । "ଅଥର୍ବବେଦ"ର ବିଷୟବସ୍ତୁ ଏହାକୁ ପ୍ରମାଣ କରିଥାଏ, ସେହିଥିପାଇଁ ଏହି ବେଦର ନାମ "ଅଥର୍ବବେଦ" ଅଟେ ।

ଅଥର୍ବାଙ୍ଗିରୋବେଦ – "ଅଥର୍ବବେଦ"ରେ ଅଧିକାଂଶ ମନ୍ତ୍ର ମହର୍ଷି "ଅଥର୍ବଣ" ଓ "ଅଙ୍ଗିରସ"ଙ୍କର ଥିବାରୁ, ଏହାକୁ "ଅଥର୍ବାଙ୍ଗିରୋବେଦ" କୁହାଯାଏ । ଏହାର ଉଲ୍ଲେଖ୍ୟ "ଅଥର୍ବବେଦ", "ମହାଭାରତ", "ମନୁସ୍ମୃତି", "ଯଜ୍ଞବଲ୍କ୍ୟସ୍ମୃତି" ଓ "ଔଶନସସ୍ମୃତି" ଇତ୍ୟାଦି ଗ୍ରନ୍ଥ ମାନଙ୍କରେ ରହିଅଛି ।

ବ୍ରହ୍ମବେଦ – "ବ୍ରହ୍ମା" ନାମକ 'ଋତ୍ୱିକ' (ଉପରେ ଆଲୋଚିତ) ଏହାର 'ଶ୍ରୌତଯଜ୍ଞକର୍ମ' ପ୍ରତିପାଦନ କରିଥିଲେ ବୋଲି ଏହାକୁ "ବ୍ରହ୍ମବେଦ" କୁହାଯାଏ । ଆଉଏକ କାରଣ, ଏଥିରେ ଅଧିକାଂଶ ମନ୍ତ୍ର "ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଚିନ୍ତନ" ବିଷୟରେ ଥିବାରୁ, ଏହା "ବ୍ରହ୍ମବେଦ" ନାମରେ ଜଣା ।

ଭିଷଗ୍-ବେଦ – "ଅଥର୍ବବେଦ"ରେ ଅନେକ ରୋଗ ଓ ତାହାର ଔଷଧ ବିଷୟରେ ଉଲ୍ଲେଖ୍ୟ ରହିଅଛି, ସେଥିପାଇଁ ଏହା "ଭିଷଗ୍-ବେଦ" ନାମରେ ମଧ୍ୟ ଜଣା ।

Not For Commercial Use

କ୍ଷାତ୍ରବେଦ – "ଅଥର୍ବବେଦ"ରେ ସ୍ୱରାଜ୍ୟ ରକ୍ଷା ପାଇଁ ରାଜକର୍ମ ସଂବନ୍ଧୀତ ଅନେକ ସୂକ୍ତ ସମୁହ ରହିଅଛି, ତଥା ଏଥିରୁ ରାଜନୈତିକ ଜ୍ଞାନ ମଧ୍ୟ ମିଳିଥାଏ, ସେଇଥିପାଇଁ ଏହା "କ୍ଷାତ୍ରବେଦ" ନାମରେ ମଧ୍ୟ ଜଣା ।

ଅଥର୍ବବେଦ ବିଷୟବସ୍ତୁ

"ଅଥର୍ବବେଦ"କୁ ସାମାଜିକରୀତି କାଣ୍ଡ କୁହାଯାଏ, ତେଣୁ ଏଥିରେ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଓ ସାମାଜିକ ଶାନ୍ତି ତଥା ରକ୍ଷା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଅନେକ ମନ୍ତ୍ର ଓ କର୍ମ ରହିଅଛି । ତେଣୁ ଏହାର ବିଷୟବସ୍ତୁଗୁଡିକ ହେଲେ, **ବ୍ରହ୍ମ ତଥା ଦାର୍ଶନୀକ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ**, **ଭୈଷଜ୍ୟ କର୍ମ**, **ଶାନ୍ତି ତଥା ପୌଷ୍ଟିକ କର୍ମ**, **ରାଜକର୍ମ**, **ସାଂମନସ୍ୟକର୍ମ**, **ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ୍ତ**, **ଆୟୁଷ୍ୟକର୍ମ**, ଓ **ଅଭିଚାର କର୍ମ** ଇତ୍ୟାଦି ।

ବ୍ରହ୍ମ ଓ ଦାର୍ଶନୀକ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ

"ଅଥର୍ବବେଦ"ରେ ବିଶେଷରୂପରେ 'ବ୍ରହ୍ମ'ର ବର୍ଣ୍ଣନ କରାଯାଇଛି । ଏହି ବେଦରେ ବ୍ରହ୍ମର ବର୍ଣ୍ଣନ ଯେତେ ବିସ୍ତାର ଓ ସୂକ୍ଷ୍ମତାର ସହିତ କରାଯାଇଛି, ତାହା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବେଦରେ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ ନାହିଁ । ଏହା କହିଲେ ଅତ୍ୟୁକ୍ତି ହେବନାହିଁ ଯେ, 'ଉପନିଷଦ'ରେ ଯେଉଁ ବ୍ରହ୍ମବିଦ୍ୟାର ବିକଷିତ ରୂପ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ, ତାହାର ମୂଳ ଏହି "ଅଥର୍ବବେଦ" । ଏହି ବେଦରେ ବିଭିନ୍ନ ଦୃଷ୍ଟିକୋଣରୁ ବ୍ରହ୍ମତ୍ୱର ବିବେଚନା କାରାଯାଇଛି, ଯଥା, ବ୍ରହ୍ମ କ'ଣ ?, ତାହାର ସ୍ୱରୂପ କ'ଣ ?, ତାହାକୁ ପ୍ରାପ୍ତ କରିବାର ସାଧନ କ'ଣ ?, ସିଏ ଗୋଟିଏ କିମ୍ବା ଅନେକ ?, ତାଙ୍କର ଅନ୍ୟ ଦେବତାମାନଙ୍କ ସହିତ ସଂବନ୍ଧ କ'ଣ ?, ଇତ୍ୟାଦି ବିଷୟ ସହିତ ଜୀବାତ୍ମା ଓ ପ୍ରକୃତିର ମଧ୍ୟ ବିବେଚନା କରାଯାଇଛି । ଏଥିରେ ବିରାଟ, ବ୍ରହ୍ମ, ସ୍କମ୍ଭ, ରୋହିତ, ବ୍ରାତ୍ୟ, ଉଚ୍ଛିଷ୍ଟ, ପ୍ରାଣ, ସ୍ୱର୍ଗୌଦନ, ଆଦି ବ୍ରହ୍ମର ବିଭିନ୍ନ ସ୍ୱରୂପମାନଙ୍କର ବିସ୍ତୃତ ବର୍ଣ୍ଣନ ମିଳିଥାଏ ।

ଏଥିରେ ସଂସାର 'ଜଳ'ରୁ ସୃଷ୍ଟି ବୋଲି କୁହାଯାଇଛି । ପ୍ରାରମ୍ଭରେ ଇଶ୍ୱର ଜଳରେ ମଞ୍ଜି ପକାଇଲେ, ସେଥିରୁ 'ହିରଣ୍ୟଗର୍ଭ'ର ଉତ୍ପତ୍ତି ହେଲା, ଓ ସେଥିରୁ ସୃଷ୍ଟିର ପ୍ରାରମ୍ଭ ହେଲା । (ଅ.ବେ - ୪.୨.୬.୮)

Not For Commercial Use

ଭୈଷଜ୍ୟକର୍ମ

"ଅଥର୍ବବେଦ"ରେ ବିଭିନ୍ନ ରୋଗର ଉପଚାର ପାଇଁ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଉଥିବା ସୂକ୍ତ ସମୁହ ରହିଅଛି । ସେଥିରେ ଥିବା ମନ୍ତ୍ର ସମୁହ ଦ୍ୱାରା ଦେବତାମାନଙ୍କର ଆବାହନ ଓ ପ୍ରାର୍ଥନା କରାଯାଏ । ଏହି ସୂକ୍ତରେ, ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ରୋଗର ନାମ ଓ ତାହାର ନିରାକରଣ ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ଔଷଧର ନାମ ମିଳିଥାଏ । ଜଳଚିକିତ୍ସା, ସୂର୍ଯ୍ୟକିରଣ ଚିକିତ୍ସା, ଓ ମାନସିକ ଚିକିତ୍ସା ଇତ୍ୟାଦି ବିଷୟର ବିସ୍ତୃତ ବର୍ଣ୍ଣନ, ଏହି ବେଦରେ ମିଳିଥାଏ ।

ଶାନ୍ତି ଓ ପୌଷ୍ଟିକ କର୍ମ

ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାରର କ୍ଷତି, ଆପତ୍ତି ବା ଅବାଞ୍ଛିତ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପରୁ ମୁକ୍ତିପାଇବା ପାଇଁ କରାଯାଉଥିବା କର୍ମଗୁଡିକୁ ଶାନ୍ତିକ-କର୍ମ କୁହନ୍ତି । ଦୁଃସ୍ୱପ୍ନ-ନାସନ, ଦୁଃଶକୁନ-ନିବାରଣ (ମଙ୍ଗଳ) ଇତ୍ୟାଦି ପାଇଁ କରାଯାଉଥିବା ଦେବପ୍ରାର୍ଥନା ଆଦି ସୂକ୍ତ ସମୁହ ଏହି ବେଦର ଅନ୍ତର୍ଗତ ଅଟେ । ଐଶ୍ବର୍ଯ୍ୟ-ପ୍ରାପ୍ତି, ଓ ବିପନ୍ନିବୃତ୍ତି (ବିପଦର ଶାନ୍ତି) ପାଇଁ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଉଥିବା ସୂକ୍ତ, ପୌଷ୍ଟିକ କର୍ମର ଅନ୍ତର୍ଗତ ଅଟନ୍ତି, ଯେପରିକି ପୁଷ୍ଟିବର୍ଦ୍ଧକ, ମଣିବନ୍ଧନ, ଓ ଦେବ-ପ୍ରାର୍ଥନା ଇତ୍ୟାଦି ।

ରାଜକର୍ମ (ରାଜନୀତି)

"ଅଥର୍ବବେଦ"ରେ ରାଜନୈତିକ ବିଷୟର ବିସ୍ତାର ଭାବରେ ଉଲ୍ଲେଖ୍ୟ ରହିଅଛି । ରାଜା କିଭଳି ହେବା ଦରକାର ?, ରାଜା ଓ ପ୍ରଜାଙ୍କର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ, ଶାସନର ପ୍ରକାର, ରାଜାଙ୍କର ନିର୍ବାଚନ ଓ ରାଜାଭିଷେକ, ରାଜାଙ୍କର ଅଧିକାର ଓ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ, ସଭା ଓ ସମିତି ତଥା ତା'ର ସ୍ୱରୂପ, ନ୍ୟାୟ ଓ ଦଣ୍ଡବିଧାନ, ସେନା ଓ ସେନାପତି, ସୈନିକର ପ୍ରକାର ଓ ତାଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟ, ସୈନିକର ଶିକ୍ଷା, ଅସ୍ତ୍ରଶସ୍ତ୍ର, ଯୁଦ୍ଧର ସ୍ୱରୂପ, ଶତ୍ରୁ-ନାଶନ, ଓ ବିଜୟ ପ୍ରାପ୍ତ କରିବାର ସାଧନ ଇତ୍ୟାଦି ବିଭିନ୍ନ ବିଷୟ, ଏହାର ଅନ୍ତର୍ଗତ ଅଟେ ।

Not For Commercial Use

ସାଂମନସ୍ୟକର୍ମ

"ଅଥର୍ବବେଦ"ରେ ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ, ସାମାଜିକ, ପାରିବାରିକ, ରାଜନୀତିକ, ତଥା ଧାର୍ମିକ ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ ରକ୍ଷା ପାଇଁ ବିଶେଷ ମହତ୍ୱ ଦିଆଯାଇଛି, ଓ ପରସ୍ପର ମଧ୍ୟରେ ସୌହାର୍ଦ୍ଦ୍ୟ ସ୍ଥାପନ କରିବା ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ସୂକ୍ତ ସ୍ମରଣ କରିବାର ବିଧାନ ରହିଅଛି ।

ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ୍ତ (ଆତ୍ମାଲୋଚନା)

ଜ୍ଞାତ-ଅଜ୍ଞାତ ଅବସ୍ଥାରେ ହୋଇଥିବା ବିଭିନ୍ନ ତୃଟିପୂର୍ଣ୍ଣ-କର୍ମ କାରାଣରୁ ଉତ୍ପନ୍ନ ହେଉଥିବା ସଂଭାବିତ ଅନିଷ୍ଟକୁ ଦୂରକରିବା ପାଇଁ କ୍ଷମା-ଅର୍ଚନା, ଦେବ-ପ୍ରାର୍ଥନା, ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ୍ତ-ହୋମ, ଚାରିତ୍ରିକ ବଦନାମର ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ୍ତ, ଓ ଅଶୁଭ ନକ୍ଷତ୍ରରେ ଜନ୍ମ ହୋଇଥିବା ପିଲାଙ୍କର ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ୍ତ, ଇତ୍ୟାଦି ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରାୟଶ୍ଚିତ୍ତ ଗୁଡିକର ଉଲ୍ଲେଖ୍ୟ "ଅଥର୍ବବେଦ"ରେ ମିଳିଥାଏ ।

ଆୟୁଷ୍ୟକର୍ମ

ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଓ ଦୀର୍ଘାୟୁ ପାଇଁ, ଦେବତାଙ୍କ ଉପରେ ବିଶ୍ୱାସରଖି ବିଭିନ୍ନ ସୂକ୍ତ ଦ୍ୱାରା ଦୀର୍ଘାୟୁଷ ପ୍ରାପ୍ତି ପାଇଁ ପ୍ରାର୍ଥନା କରାଯାଇଥାଏ । ଏହା ଅତିରିକ୍ତ, ଦୀର୍ଘାୟୁ ପ୍ରାପ୍ତି ପାଇଁ ହସ୍ତ ତଥା ଗଳାରେ ରକ୍ଷାସୂତ୍ର ଓ ମଣି ବାନ୍ଧିବାର ବିଧାନ "ଅଥର୍ବବେଦ"ରେ ମିଳିଥାଏ ।

ଅଭିଚାର କର୍ମ

ଦୈତ୍ୟ-ରାକ୍ଷସ ଓ ଶତ୍ରୁ ଇତ୍ୟାଦିଙ୍କ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ କରାଯାଉଥିବା ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରୟୋଗ ଓ ବିଧିଗୁଡିକ ଏହାର ଅନ୍ତର୍ଗତ ଅଟେ । ମାରଣ, ମୋହନ, ଉଚ୍ଚାଟନ, ବଶୀକରଣ, ଇତ୍ୟାଦିକୁ ଅଭିଚାର କୁହାଯାଏ । "ଅଥର୍ବଦେବ"ରେ ଅଭିଚାରିକ ମନ୍ତ୍ର ବହୁତ କମ ମିଳିଥାଏ ।

"ଅଥର୍ବବେଦ"ର ବିଷୟ ବିବେଚନାରୁ, ଏହା ଜଣାପଡିଥାଏ ଯେ, ଏଥିରେ ଧର୍ମ, ଅର୍ଥ, କାମ ଓ ମୋକ୍ଷ ରୂପରେ "**ପୁରୁଷାର୍ଥ-ଚତୁଷ୍ଟୟ**"ର ସମସ୍ତ ଅଙ୍ଗର ବର୍ଣ୍ଣନ ରହିଅଛି । ଶାସ୍ତ୍ରୀୟ ଦୃଷ୍ଟିରୁ, ଧର୍ମଦର୍ଶନ, ଆଧ୍ୟାତ୍ମ, ଓ ତତ୍ତ୍ୱମିମାଂସାର ସଂବନ୍ଧୀତ ସମସ୍ତ ତତ୍ତ୍ୱ ଏଥିରେ ବିଦ୍ୟମାନ ରହିଅଛି ।

Not For Commercial Use

ସମାଜଶାସ୍ତ୍ରୀୟ ଦୃଷ୍ଟିରୁ, ରାଜନୀତି, ଅର୍ଥଶାସ୍ତ୍ର, ଧର୍ମଶାସ୍ତ୍ର, ଓ ଜ୍ଞାନ-ବିଜ୍ଞାନର ଏହା ଏକ ଭଣ୍ଡାର । ସାହିତ୍ୟିକ ଦୃଷ୍ଟିରୁ, ରସ, ଅଳଂକାର, ଛନ୍ଦ, ଭାବ ଓ ଭଷାର ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ ଏଥିରେ ବିଦ୍ୟମାନ ରହିଅଛି । ବ୍ୟବହାର ଉପଯୋଗିତା ଦୃଷ୍ଟିରୁ, ଭାବାତ୍ମକ ପ୍ରେରଣା, ମନନ-ଚିନ୍ତନ, କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଉପଦେଶ, ଆଚାରଶିକ୍ଷା, ଓ ନୀତିଶିକ୍ଷା, ଏଥିରେ ଭରିରହିଛି । ସାଂସ୍କୃତିକ ଦୃଷ୍ଟିରୁ, ଏଥିରେ ଉଚ୍ଚ, ମଧ୍ୟମ ଓ ନିମ୍ନ - ଏହି ତିନୋଟି ସ୍ତରର ସ୍ୱରୂପ ପରିଲକ୍ଷିତ ହୁଏ । ଅତଃ, ବିଷୟର ବିବିଧତା, ସ୍ଥୂଳରୁ ସୂକ୍ଷ୍ମତମ ତତ୍ତ୍ୱର ପ୍ରତିପାଦନ, ଓ ଶାସ୍ତ୍ରୀୟତା ସହିତ ବ୍ୟବହାରିକତାର ସମିଶ୍ରଣ "ଅଥର୍ବବେଦ"ର **ମୁଖ୍ୟ ବିଶେଷତା** ଅଟେ ।

ଅଥର୍ବବେଦ ଶାଖା

ପତଞ୍ଜଳି ମହାଭାଷ୍ୟ ଓ ପୁରାଣ ଅନୁସାରେ "ଅଥର୍ବବେଦ"ର ୯ଟି ଶାଖା ଥିଲା । ସେମାନେ ହେଲେ, (୧) - ପୈପ୍ପଲଦ, (୨) - ତୌଦ, (୩) - ମୌଦ, (୪) - ଶୌନକ, (୫) - ଜାଜଲ, (୬) - ଜଲଦ, (୭) - ବ୍ରହ୍ମବଦ, (୮) - ଦେବଦର୍ଶ, ଓ (୯) - ଚାରଣବୈଦ୍ୟ । ଏମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ କେବଳ ୨ଟି ଶଖାର ଉଦ୍ଧାର ହୋଇପାରିଛି, ଯଥା **ଶୌନକ** ଓ **ପୈପ୍ପଲାଦ** । ଅନ୍ୟ ଶାଖା ଗୁଡିକ ବିଲୁପ୍ତ ହୋଇଯାଇଛି ।

୧ - ଶୌନକ ଶାଖା ସଂହିତା

"ଶୌନକ ଶାଖା" ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ଉଦ୍ଧାର ହୋଇପାରିଛି । ଏହା ପ୍ରସିଦ୍ଧ ଓ ଅଦ୍ୟାବଧି ପ୍ରଚଳିତ। ଏଥିରେ ସମୁଦାୟ ୨୦ଟି କାଣ୍ଡ, ୩୬ଟି ପ୍ରପାଠକ, ୭୩୦ଟି ସୂକ୍ତ ଓ ୫୯୮୭ ମନ୍ତ୍ର ରହିଅଛି । ଏମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ, ୧ମ ରୁ ୭ମ କାଣ୍ଡରେ ଛୋଟ ଛୋଟ ମନ୍ତ୍ର ବିଶିଷ୍ଟ ସୂକ୍ତ ସମୁହ ରହିଅଛି । ୮ମ ରୁ ୧୨ଶ କାଣ୍ଡରେ ବଡ଼ ଓ ବିବିଧ ବିଷୟର ସୂକ୍ତ ରହିଅଛି । ୧୩ଶ ରୁ ୨୦ଶ କାଣ୍ଡରେ ଏକରୂପ ବିଷୟ ଓ ବଡ଼ ସୂକ୍ତ ସମୁହ ରହିଅଛି ।

ତଳେ କାଣ୍ଡ ଅନୁସାରେ ସୂକ୍ତ ଓ ବିଷୟର ବିବରଣ, ଟେବୁଲରେ ଦିଆଯାଇଛି ।

Not For Commercial Use

କାଣ୍ଡ	ସୂକ୍ତ	ବିଷୟ	ମନ୍ତବ୍ୟ
୧-୭	୪୩୩	ବିଭିନ୍ନ	କ୍ଷୁଦ୍ରସୂକ୍ତ
୮-୧୧	୩୦	ବିଭିନ୍ନ	ବଡ଼ସୂକ୍ତ
୧୨	୧୨	ପୃଥିବୀ ସୂକ୍ତ, ରାଜନୈତିକ, ଭୌଗଳିକ	ବଡ଼ସୂକ୍ତ
୧୩ ୧୫	୨୪	ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ	ବଡ଼ସୂକ୍ତ
୧୪	୨	ବିବାହ	ବଡ଼ସୂକ୍ତ
୧୬	୯	ଦୁଃସ୍ୱପ୍ନ-ନାଶନ	ବଡ଼ସୂକ୍ତ
୧୭	୧	ଅଭ୍ୟୁଦୟ ପ୍ରାର୍ଥନା	ବଡ଼ସୂକ୍ତ
୧୮	୪	ପିତୃମେଧ	ବଡ଼ସୂକ୍ତ
୧୯	୭୨	ଭେଷଜ୍ୟ, ରାଷ୍ଟ୍ରବୃଦ୍ଧି, ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ	ବଡ଼ସୂକ୍ତ
୨୦	୧୪୩	ସୋମଯଜ୍ଞ, ଇନ୍ଦ୍ର ବୈଷୟିକ	ବଡ଼ସୂକ୍ତ

Not for Commercial Use

୨ - **ପୈପ୍ପଲାଦ ଶାଖା ସଂହିତା**

ଯଦିଓ "ପୈପ୍ପଲାଦ ଶାଖା"ର ପାଣ୍ଡୁଲିପି ଉଦ୍ଧାର ହୋଇପାରିଛି (ସୁରକ୍ଷିତ ତାଳପତ୍ର ପାଣ୍ଡୁଲିପି, **ଓଡ଼ିଶା**ରୁ ମିଳିଛି), କିନ୍ତୁ ଏହାର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରଚନା ଲୋକ-ଲୋଚନକୁ ଆସିପାରିନାହିଁ । ତେଣୁ ଏହାର ଆଂଶିକ ବା କିଛି କାଣ୍ଡ ଉପଲବ୍ଧ ଅଛି, ଏହା ଉପରେ ଅନେକ ବିଦ୍ୱାନ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଛନ୍ତି, ଆଶା କରାଯାଏ, ଏହାର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ରଚନା ଲୋକ-ଲୋଚନକୁ ନିକଟ ଭବିଷତରେ ଆସିବ । "ଶୌନକ ଶାଖା" ଓ "ପୈପ୍ପଲାଦ ଶାଖା"ର ବିଷୟବସ୍ତୁ ସମାନ । ଦୁଇଟି ଭିତରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ କହିଲେ, ବିଷୟ, ମନ୍ତ୍ର, ଓ କାଣ୍ଡର କ୍ରମ ପ୍ରବନ୍ଧନ, ଆଉ ଏହା ମଧ୍ୟ କୁହାଯାଏ ଯେ, "ପୈପ୍ପଲାଦ ଶାଖା"ର ବୈଷୟିକ ବର୍ଣ୍ଣନ, "ଶୌନକ ଶାଖା" ଠାରୁ ତୁଳନାତ୍ମକ ବିସ୍ତୃତ ଓ ନିପୁଣ, ତଥା ବୟସରେ ପୁରୁଣା ।

ଅଥର୍ବବେଦ ବ୍ରାହ୍ମଣ, ଆରଣ୍ୟକ, ଉପନିଷଦ, କଳ୍ପସୂତ୍ର ଓ ଅନ୍ୟ ଗ୍ରନ୍ଥ

ଉଭୟ ଅଥର୍ବବେଦୀୟ ଶାଖାମାନଙ୍କର ଗୋଟିଏ ମାତ୍ର ବ୍ରାହ୍ମଣ ଅଛି, ଯାହା "**ଗୋପଥ ବ୍ରାହ୍ମଣ**" ନାମରେ ପରିଚିତ । ଏଥିରେ ୨ଟି ଭାଗ ଅଛି, ଯଥା, ପୂର୍ବଭାଗ ଓ ଉତ୍ତରଭାଗ । ଏହାର ପୂର୍ବଭାଗରେ ୫ଟି ପ୍ରପାଠକ ଓ ସେଥିରେ ୧୩୫ କଣ୍ଡିକା ସମୁହ ରହିଅଛି, ସେହିପରି ଏହାର

ଉତ୍ତରଭାଗରେ ୬ଟି ପ୍ରପାଠକ ଓ ସେଥିରେ ୧୨୩ଟି କଣ୍ଡିକା ରହିଅଛି । ଏହି "ଗୋପଥ ବ୍ରାହ୍ମଣ" ମୁଖ୍ୟ ବିଷୟ "**ଶ୍ରୌତଯଜ୍ଞ**" ଅଟେ, ତଥା ଏଥିରେ ପ୍ରତିପାଦିତ ନିର୍ବଚନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଅତ୍ୟନ୍ତ ରୋଚକ ବିଷୟ ଅଟେ ।

"ଅଥର୍ବବେଦ"ର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଆରଣ୍ୟକ ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ଏହାର ବ୍ରାହ୍ମଣର ଶେଷଭାଗରେ ଆରଣ୍ୟକର ରଚନା ରହିଅଛି ।

"ଅଥର୍ବବେଦ"ର ୩୨ଟି ଉପନିଷଦ ଅଛି । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ "ପୈପ୍ପଲାଦ ଶାଖା"ର "ପ୍ରଶ୍ନ ଉପନିଷଦ" ତଥା "ଶୌନକ ଶାଖା"ର "ମଣ୍ଡୁକ ଉପନିଷଦ" ଓ "ମାଣ୍ଡୁକ୍ୟ ଉପନିଷଦ" ମୁଖ୍ୟ ଉପନିଷଦରେ ଗଣାଯାଆନ୍ତି । ଏହାର ଅଧିକାଂଶ ଉପନିଷଦ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ବିଷୟ ଉପରେ ଆଧାରିତ ।

"ଅଥର୍ବବେଦ"ର କଳ୍ପସୂତ୍ରମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଗୋଟିଏ ଶୌତସୂତ୍ର ଗ୍ରନ୍ଥ ଓ ଗୋଟିଏ ଗୃହ୍ୟସୂତ୍ର ଗ୍ରନ୍ଥ ଅଛି । ଶୌତସୂତ୍ର ଗ୍ରନ୍ଥ, "**ବୈତାନା ଶୌତସୂତ୍ର**" ନାମରେ ପ୍ରସିଦ୍ଧ, ସେଥିରେ ୮ଟି ଅଧ୍ୟାୟ ଅଛି ଓ ଏହାର ବିଷୟବସ୍ତୁ ମୁଖ୍ୟତଃ ଶୌତକର୍ମ ବିନିଯୋଗ ଅଟେ । ସେହିପରି ଏହାର "କୌଶିକ ଗୃହ୍ୟସୂତ୍ର", ୧୪ଟି ଅଧ୍ୟାୟ, ତଥା ୧୪୧ଟି କଣ୍ଡିକାରେ ବିଭକ୍ତ, ଓ ଏହା ଅଥର୍ବଣ ସାହିତ୍ୟର ଏକ ମହତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଗ୍ରନ୍ଥ ଅଟେ ।

ସେହିପରି ଶିକ୍ଷା-ଗ୍ରନ୍ଥ ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ, "ଅଥର୍ବବେଦ"ର ୨ଟି ପ୍ରାତିଶାଖ୍ୟ ଗ୍ରନ୍ଥ, ଯଥା "ଅଥର୍ବ ପ୍ରାତିଶାଖ୍ୟ" ଓ "ଶୌନକୀୟ ପ୍ରାତିଶାଖ୍ୟ" ଅଛି । ଏଥିରୁ "ଅଥର୍ବବେଦ"ର ପଦପାଠର ସ୍ୱରୂପ ଓ ଲକ୍ଷଣ ବିଷୟରେ ଜ୍ଞାନ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଥାଏ । ସେହିପରି, ଏହାର ଶିକ୍ଷା-ଗ୍ରନ୍ଥ ୩ଟି ଅଛି, ଯଥା, ମାଣ୍ଡୁକୀ ଶିକ୍ଷା, ବର୍ଣ୍ଣପଟଳ ଶିକ୍ଷା, ଓ ଦନ୍ତୋଷ୍ଠବିଧୀ ଶିକ୍ଷା । ଏମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ "ମାଣ୍ଡୁକୀ ଶିକ୍ଷା" ୧୭୧ ଶ୍ଳୋକଯୁକ୍ତ ଅଟେ, ଓ ଏଥିରୁ "ଅଥର୍ବବେଦ"ର ବର୍ଣ୍ଣ, ସ୍ୱର, ଓ ସନ୍ଧି ଇତ୍ୟାଦିର ଜ୍ଞାନ ମିଳିଥାଏ ।

Not For Commercial Use

ତଳ ଟେବୁଲରେ "ଅଥର୍ବବେଦ"ର ସମସ୍ତ ସଂହିତା, ବ୍ରାହ୍ମଣ, ଆରଣ୍ୟକ, କଳ୍ପସୂତ୍ର ଓ ଅନ୍ୟ ଗ୍ରନ୍ଥମାନଙ୍କର ତାଲିକା ଦିଆଯାଇଛି ।

ଅଥର୍ବବେଦ ସଙ୍ଗଠନ

ବେଦ	ସଂହିତା	ବ୍ରାହ୍ମଣ	ଆରଣ୍ୟକ	ଉପନିଷଦ
ଅଥର୍ବ ବେଦ	ଶୌନକ, ପୈପ୍ପଲାଦ	ଗୋପଥ	-	ମୁଣ୍ଡକ, ମାଣ୍ଡୁକ୍ୟ, ପ୍ରଶ୍ନ, ଆତ୍ମା, ସୂର୍ଯ୍ୟ, ପ୍ରାଣାଗ୍ନିହୋତ୍ର, ଆଶ୍ରମ, ନାରଦପରିବ୍ରାଜକ, ପରମହଂସ, ପରମହଂସ ପରିବ୍ରଜକ, ପରଂବ୍ରହ୍ମ, ସୀତା, ଦେବୀ, ତ୍ରିପୁରାତାପିନୀ, ଭାବନ, ନୃସିଂହ ତାପନୀୟ, ମହାନାରାୟଣ, ରାମ ରହସ୍ୟ, ରାମ ତାପନୀୟ, ଗୋପାଳ-ତାପନୀ, କୃଷ୍ଣ, ହୟଗ୍ରୀବ, ଦତ୍ତାତ୍ରେୟ, ଗରୁଡ଼, ଅଥର୍ବସିରସ୍, ଅଥର୍ବଶିଖା, ବୃହଜ୍ଜାବାଲ, ଶରଭ, ଭସ୍ମଜାବାଲ, ଗଣପତ୍ୟର୍ଥବଶୀର୍ଷ, ଶାଣ୍ଡିଲ୍ୟ, ପଶୁପତିବ୍ରହ୍ମ, ମହାବାକ୍ୟ

ଅଥର୍ବବେଦ କଳ୍ପସୂତ୍ର ସଙ୍ଗଠନ

ବେଦ	ଶ୍ରୌତସୂତ୍ର	ଶୁଲ୍ବସୂତ୍ର	ଗୃହ୍ୟସୂତ୍ର	ଧର୍ମସୂତ୍ର
ଅଥର୍ବବେଦ	ବୈତାନା ଶ୍ରୌତସୂତ୍ର,		କୌଶିକ ଗୃହ୍ୟସୂତ୍ର,	

ଅଥର୍ବବେଦ ଶିକ୍ଷା ଓ ପ୍ରାତିଶାଖ୍ୟ ସଙ୍ଗଠନ

ବେଦ	ପ୍ରାତିଶାଖ୍ୟ	ଶିକ୍ଷା
ଅଥର୍ବବେଦ	ଅଥର୍ବ ପ୍ରାତିଶାଖ୍ୟ ଶୌନକୀୟ ପ୍ରାତିଶାଖ୍ୟ	ମାଣ୍ଡୁକୀ ଶିକ୍ଷା (ମୁଖ୍ୟ), ବର୍ଣ୍ଣପଟଳ ଶିକ୍ଷା, ଦନ୍ତୋଷ୍ଠବିଧୀ ଶିକ୍ଷା

Not For Commercial Use

ଅଥର୍ବବେଦ ପାଣ୍ଡୁଲିପି ଓ ଅନୁବାଦ

"ଅଥର୍ବବେଦ"ର ପାଣ୍ଡୁଲିପି ଭାରତର ଅନେକ ସ୍ଥାନ ମାନଙ୍କରେ ମିଳିଛି । **ଓଡ଼ିଶା**ର ରାଜ୍ୟ ସଂଗ୍ରହାଳୟରେ ଏଗୁଡିକ ସଂରକ୍ଷିତ ଅଛି । ଖୁସିର ବିଷୟ ଯେ, ବହୁ ଚର୍ଚ୍ଚିତ "ପୈପ୍ପଳାଦ ଶାଖା" ଓଡ଼ିଶାରେ ମିଳିଛି, ଏହାର ଅନୁବାଦ କାର୍ଯ୍ୟ ଚାଲୁଅଛି, ଆଶାକରୁଛି, ଏହା ନିକଟ ଭବିଷତରେ ଲୋକ ଲୋଚନକୁ ଆସିବ । ଆଉ କିଛି ପାଣ୍ଡୁଲିପି **ଉତ୍ତରପ୍ରଦେଶ**ରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଛି, ଯାହା IGNCA ରେ ସଂରକ୍ଷିତ ରଖାଯାଇଛି । **ତାମିଲନାଡୁ** ଓ **ଆନ୍ଧ୍ରପ୍ରଦେଶ** ରୁ ମଧ୍ୟ କିଛି ପାଣ୍ଡୁଲିପି ମିଳିଛି । ଏହା ସହିତ "**ଜର୍ମାନୀ**"ର ସଂସ୍କୃତ ମହାବିଦ୍ୟାଳୟରେ କିଛି ପାଣ୍ଡୁଲିପି ରହିଅଛି ।

"ଅଥର୍ବବେଦ"ର ଅନୁବାଦ ଅନେକ ବିଦେଶୀ ଭାଷାରେ ଉପଲବ୍ଧ ରହିଛି । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଇଂରାଜୀ, ଜର୍ମାନୀ ଓ ରୁଷି ଭାଷାରେ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଛି । ଭାରତୀୟ ଭାଷାମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ସଂସ୍କୃତ, ହିନ୍ଦି, ତାମିଲ, ତେଲୁଗୁ, କନ୍ନଡ଼ ଓ ମାଲାୟଲମ ଭାଷାରେ ଏହାର ଅନୁବାଦ ଉପଲବ୍ଧ ଅଛି ।

୪ଟି ବେଦ ମଧ୍ୟରୁ, "ଅଥର୍ବବେଦ" ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ରୂପେ ମାନବ ଜୀବନ ସହିତ ସଂଯୁକ୍ତ ହୋଇ ରହିଅଛି । ମାନବ ଜୀବନରେ ଏହା ଜନ୍ମ ଠାରୁ ମୃତ୍ୟୁ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, ପ୍ରତ୍ୟେକ ସ୍ତରରେ ମାର୍ଗଦର୍ଶନ କରିଆସୁଅଛି । ଏହା ଦର୍ଶନତତ୍ତ୍ୱ ଓ ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ-ତତ୍ତ୍ୱରେ ମଧ୍ୟ ଉପନିଷଦ ମାନଙ୍କର ପ୍ରେରଣା ବୋଲି କୁହାଯାଏ । "ଅଥର୍ବବେଦ", ଏକମାତ୍ର ବେଦ, ଯାହା ସର୍ବାଧିକ "ଉପବେଦ" ଓ "ଶାସ୍ତ୍ର" ମାନଙ୍କର ଜନକ । "ଆୟୁର୍ବେଦ", "ଧନୁର୍ବେଦ", "ଅର୍ଥଶାସ୍ତ୍ର", "ନୀତିଶାସ୍ତ୍ର", "ରାଜନୀତି ଶାସ୍ତ୍ର", "ନ୍ୟାୟଶାସ୍ତ୍ର", "ଆୟୁଶାସ୍ତ୍ର", "ଚରକ ସଂହିତା", "ସୁଶ୍ରୁତ ସଂହିତା", "ଭେଷଜ ବିଜ୍ଞାନ", "ସାମାଜିକ ବିଜ୍ଞାନ", "ଦର୍ଶନିକ ବିଜ୍ଞାନ", " ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ତତ୍ତ୍ୱ", ଏହିପରି ଅନେକ ଶାସ୍ତ୍ର ଓ ଗ୍ରନ୍ଥ ର ପ୍ରେରଣାର ସୂତ୍ର "ଅଥର୍ବବେଦ" ଅଟେ ।

।। ଇତି ଅଥର୍ବବେଦ ।।

Not For Commercial Use

ଅଥର୍ବବେଦର ସୂକ୍ତ ଓ ମନ୍ତ୍ର ସଂଖ୍ୟା

କାଣ୍ଡ	ଅନୁବାକ	ସୂକ୍ତ	ମନ୍ତ୍ର
୧	୬	୩୫	୧୫୩
୨	୬	୩୬	୨୦୭
୩	୬	୩୧	୨୩୦
୪	୮	୪୦	୩୨୪
୫	୬	୩୧	୩୭୬
୬	୧୩	୧୪୨	୪୫୪
୭	୧୦	୧୧୮	୨୮୬
୮	୫	୧୦	୨୯୩
୯	୫	୧୦	୩୧୩
୧୦	୫	୧୦	୩୫୦
୧୧	୫	୧୦	୩୧୩
୧୨	୫	୫	୩୦୪
୧୩	୪	୯	୧୮୮
୧୪	୨	୨	୧୩୯
୧୫	୨	୧୮	୨୩୦
୧୬	୨	୯	୧୦୩
୧୭	୧	୧	୩୦
୧୮	୪	୪	୨୮୩
୧୯	୭	୭୨	୪୫୩
୨୦	୯	୧୪୩	୯୫୮
ସମୁଦାୟ	**୧୧୧**	**୭୩୬**	**୫୯୮୭**

Not For Commercial Use

ୟଦକ୍ଷରପଦଭ୍ରଷ୍ଟଂ ମାତ୍ରାହିନଂ ତୁ ୟଦ୍-ଭବେତ୍ ।
ତତ୍-ସର୍ବ କ୍ଷମତାଂ ଦେବ ନରାୟଣ ନମୋଽସ୍ତୁତେ ।।
ବିସର୍ଗବିନ୍ଦୁମାତ୍ରାଣି ପଦପାଦାକ୍ଷରାଣି ଚ ।
ନ୍ୟୁନାନି ଚାତିରିକ୍ତାନି କ୍ଷମସ୍ୱ ପୁରୁଷୋତ୍ତମ ।।

ଓମ୍ ତତ୍ ସତ୍ । ସର୍ବମ୍ ଶ୍ରୀ କୃଷ୍ଣାର୍ପଣାମସ୍ତୁ ।
ଓମ୍ ଶାନ୍ତିଃ ଶାନ୍ତିଃ ଶାନ୍ତିଃ ।

Sources ସୂତ୍ର	• www.archive.org • www.vedicheritage.gov.in • www.academia.edu • IISH Global (Indian Institute of Scientific Heritage) • www.sanskritweb.net/samveda/ • Vedanta Spiritual Library – www.celextel.org • www.wikipedia.org
Send Corrections to ଭୁଲ ସୁଧାର ପାଇଁ ଯୋଗାଯୋଗ	prakash@scholarshoppe.com
Site access ୱେବ ସାଇଟ୍	www.scholarshoppe.com/veda-odia/

ଏହି 'ପୁସ୍ତକ' ଟି ବୈଦିକ ସାହିତ୍ୟର ପ୍ରଥମ ଓଡିଆ ଡିଜିଟାଲ୍ ରୂପାନ୍ତର ଅଟେ ।

Not For Commercial Use

ଅଥର୍ବବେଦ - ଶୌନକ ସଂହିତା

ତ୍ରୟୋଦଶ କାଣ୍ଡ

Not For Commercial Use

ଓଁ ଶ୍ରୀ ଗଣେଶାୟ ନମଃ

ଅଥର୍ବବେଦ - ଶୌନକ ସଂହିତା

[ଅଥଃ ତ୍ରୟୋଦଶଂ କାଣ୍ଡମ୍]

==

(୧୩|୧) ଋଷିଃ - ବ୍ରହ୍ମା | ଛନ୍ଦ - ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ (୧-୨, ୬-୭, ୧୦-୧୧, ୨୦, ୨୨-୨୫, ୨୭, ୩୩-୩୪, ୩୮, ୪୧, ୫୬, ୫୮), ଜଗତୀ (୩-୫, ୯, ୧୨), ଭୁରିକ୍ ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ (୮), ଅତିଶାକ୍ୱରଗର୍ଭା ଅତିଜଗତୀ (୧୩), ତ୍ରିପଦା ପୁରଃପରଶାକ୍ୱରା ବିପରୀତପାଦଲକ୍ଷ୍ମା ପଙ୍କ୍ତିଃ (୧୪), ଅତିଜାଗତଗର୍ଭା ଜଗତୀ (୧୫), ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ (୧୬, ୨୯-୩୦, ୩୨, ୩୯-୪୦, ୪୫-୫୧, ୫୩-୫୪), ପଞ୍ଚପଦା କକୁଭ୍ମତୀ ଜଗତୀ (୧୭), ପଞ୍ଚପଦା ପରଶାକ୍ୱରା ଭୁରିକ୍ କକୁଭ୍ମତୀ ଅତିଜଗତୀ (୧୮), ପଞ୍ଚପଦା ଅତିଜାଗତା କକୁଭ୍ମତୀ ଅତିଜଗତୀ (୧୯), ଆର୍ଷୀ ନିଚୃତ୍ ଗାୟତ୍ରୀ (୨୧), ବିରାଟ୍ ପୁରୋଷ୍ଣିକ୍ (୨୬), ଭୁରିକ୍ ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ (୨୮), ପଞ୍ଚପଦା କକୁଭ୍ମତୀ ଶାକ୍ୱରଗର୍ଭା ଜଗତୀ (୩୧), ଉପରିଷ୍ଟାଦ୍ ବୃହତୀ (୩୫), ନିଚୃତ୍ ମହାବୃହତୀ (୩୬), ପରଶାକ୍ୱରା ବିରାଟ୍ ଅତିଜଗତୀ (୩୭), ବିରାଟ୍ ଜଗତୀ (୪୨), ବିରାଟ୍ ମହାବୃହତୀ (୪୩), ପରୋଷ୍ଣିକ୍ (୪୪), ପଥ୍ୟାପଙ୍କ୍ତିଃ (୫୨), କକୁଭ୍ମତୀ ବୃହତୀଗର୍ଭା ପଥ୍ୟାପଙ୍କ୍ତିଃ (୫୫), କକୁଭ୍ମତୀ ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ (୫୭), ଗାୟତ୍ରୀ (୫୯-୬୦) | ଦେବତା - ଅଧ୍ୟାତ୍ମମ୍, ରୋହିତଃ, ଆଦିତ୍ୟଃ (୧-୨, ୪-୨୭, ୩୨-୬୦), ମରୁତଃ (୩), ଅଗ୍ନିଃ (୨୮-୩୦), ଅଗ୍ନିଃ, ମନ୍ତ୍ରୋକ୍ତା ଚ (୩୧)

==

ଉଦେହି ବାଜିନ୍ୟୋ ଅପ୍ସ୍ୱନ୍ତରିଦଂ ରାଷ୍ଟ୍ରଂ ପ୍ର ବିଶ ସୂନୃତାବତ୍ |
ୟୋ ରୋହିତୋ ବିଶ୍ୱମିଦଂ ଜଜାନ ସ ତ୍ୱା ରାଷ୍ଟ୍ରାୟ ସୁଭୃତଂ ବିଭର୍ତୁ ||୧||

ଉଦ୍ୱାଜ ଆ ଗନ୍ୟୋ ଅପ୍ସ୍ୱନ୍ତର୍ବିଶ ଆ ରୋହ ତ୍ୱଦ୍ୟୋନୟୋ ୟାଃ |
ସୋମଂ ଦଧାନୋଽପ ଓଷଧୀର୍ଗାଶ୍ଚତୁଷ୍ପଦୋ ଦ୍ୱିପଦ ଆ ବେଶୟେହ ||୨||

ୟୂୟମୁଗ୍ରା ମରୁତଃ ପୃଶ୍ନିମାତର ଇନ୍ଦ୍ରେଣ ୟୁଜା ପ୍ର ମୃଣୀତ ଶତ୍ରୂନ୍ |
ଆ ବୋ ରୋହିତଃ ଶୃଣବତ୍ସୁଦାନବସ୍ତ୍ରିଷପ୍ତାସୋ ମରୁତଃ ସ୍ୱାଦୁସଂମୁଦଃ ||୩||

Not For Commercial Use

ରୁହୋ ରୁରୋହ ରୋହିତ ଆ ରୁରୋହ ଗର୍ଭୋ ଜନୀନାଂ ଜନୁଷାମୁପସ୍ଥମ୍ |
ତାଭିଃ ସଂରବ୍ଧମନ୍ୱବିନ୍ଦନ୍ଷଡୁର୍ବୀର୍ଗାତୁଂ ପ୍ରପଶ୍ୟନ୍ନିହ ରାଷ୍ଟ୍ରମାହାଃ ||୪||

ଆ ତେ ରାଷ୍ଟ୍ରମିହ ରୋହିତୋଽହାର୍ଷୀଦ୍ୱ୍ୟାସ୍ଥନ୍-ମୃଧୋ ଅଭୟଂ ତେ ଅଭୂତ୍ |
ତସ୍ମୈ ତେ ଦ୍ୟାବାପୃଥିବୀ ରେବତୀଭିଃ କାମଂ ଦୁହାତାମିହ ଶକ୍ୱରୀଭିଃ ||୫||

ରୋହିତୋ ଦ୍ୟାବାପୃଥିବୀ ଜଜାନ ତତ୍ର ତନ୍ତୁଂ ପରମେଷ୍ଠୀ ତତାନ |
ତତ୍ର ଶିଶ୍ରିୟେଽଜ ଏକପାଦୋଽଦୃଂହଦ୍ୟାବାପୃଥିବୀ ବଲେନ ||୬||

ରୋହିତୋ ଦ୍ୟାବାପୃଥିବୀ ଅଦୃଂହତ୍ତେନ ସ୍ୱ ସ୍ତଭିତଂ ତେନ ନାକଃ |
ତେନାନ୍ତରିକ୍ଷଂ ବିମିତା ରଜାଂସି ତେନ ଦେବା ଅମୃତମନ୍ୱବିନ୍ଦନ୍ ||୭||

ବି ରୋହିତୋ ଅମୃଶଦ୍ୱିଶ୍ୱରୂପଂ ସମାକୁର୍ବାଣଃ ପ୍ରରୁହୋ ରୁହଶ୍ଚ |
ଦିବଂ ରୂଢ୍ୱା ମହତା ମହିମ୍ନା ସଂ ତେ ରାଷ୍ଟ୍ରମନକ୍ତୁ ପୟସା ଘୃତେନ ||୮||

ୟାସ୍ତେ ରୁହଃ ପ୍ରରୁହୋ ୟାସ୍ତ ଆରୁହୋ ୟାଭିରାପୃଣାସି ଦିବମନ୍ତରିକ୍ଷମ୍ |
ତାସାଂ ବ୍ରହ୍ମଣା ପୟସା ବବୃଧାନୋ ବିଶି ରାଷ୍ଟ୍ରେ ଜାଗୃହି ରୋହିତସ୍ୟ ||୯||

ୟସ୍ତେ ବିଶସ୍ତପସଃ ସଂବଭୂବୁର୍ବତ୍ସଂ ଗାୟତ୍ରୀମନୁ ତା ଇହାଗୁଃ |
ତାସ୍ତ୍ୱା ବିଶନ୍ତୁ ମନସା ଶିବେନ ସଂମାତା ବତ୍ସୋ ଅଭ୍ୟେତୁ ରୋହିତଃ ||୧୦||

ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱୋ ରୋହିତୋ ଅଧି ନାକେ ଅସ୍ଥାଦ୍ୱିଶ୍ୱା ରୂପାଣି ଜନୟନ୍ୟୁବା କବିଃ |
ତିଗ୍ମେନାଗ୍ନିର୍ଜ୍ୟୋତିଷା ବି ଭାତି ତୃତୀୟେ ଚକ୍ରେ ରଜସି ପ୍ରିୟାଣି ||୧୧||

ସହସ୍ରଶୃଙ୍ଗୋ ବୃଷଭୋ ଜାତବେଦା ଘୃତାହୁତଃ ସୋମପୃଷ୍ଠଃ ସୁବୀରଃ |
ମା ମା ହାସୀନ୍ନାଥିତୋ ନେତ୍ୱା ଜହାନି ଗୋପୋଷଂ ଚ ମେ ବୀରପୋଷଂ ଚ ଧେହି ||୧୨||

ରୋହିତୋ ୟଜ୍ଞସ୍ୟ ଜନିତା ମୁଖଂ ଚ ରୋହିତାୟ ବାଚା ଶ୍ରୋତ୍ରେଣ ମନସା ଜୁହୋମି |
ରୋହିତଂ ଦେବା ୟନ୍ତି ସୁମନସ୍ୟମାନାଃ ସ ମା ରୋହୈଃ ସାମିତ୍ୟୈ ରୋହୟତୁ ||୧୩||

Not For Commercial Use

ରୋହିତୋ ଯଜ୍ଞଂ ବ୍ୟଦଧାଦ୍ୱିଶ୍ୱକର୍ମଣେ ତସ୍ମାତ୍ତେଜାଂସ୍ୟୁପ ମେମାନ୍ୟାଗୁଃ |
ବୋଚେୟଂ ତେ ନାଭିଂ ଭୁବନସ୍ୟାଧି ମଜ୍ମନି ||୧୪||

ଆ ତ୍ୱା ରୁରୋହ ବୃହତ୍ୟୁ୍ୟତ ପଙ୍କ୍ତିରା କକୁବ୍-ବର୍ଚସା ଜାତବେଦଃ |
ଆ ତ୍ୱା ରୁରୋହୋଷ୍ଣିହାକ୍ଷରୋ ବଷଟ୍କାର ଆ ତ୍ୱା ରୁରୋହ ରୋହିତୋ ରେତସା ସହ ||୧୫||

ଅୟଂ ବସ୍ତେ ଗର୍ଭଂ ପୃଥିବ୍ୟା ଦିବଂ ବସ୍ତେଽୟମନ୍ତରିକ୍ଷମ୍ |
ଅୟଂ ବ୍ରଧ୍ନସ୍ୟ ବିଷ୍ଟପି ସ୍ୱର୍ଲୋକାନ୍-ବ୍ୟାନଶେ ||୧୬||

ବାଚସ୍ପତେ ପୃଥିବୀ ନଃ ସ୍ୟୋନା ସ୍ୟୋନା ୟୋନିସ୍ତଲ୍ପା ନଃ ସୁଶେବା |
ଇହୈବ ପ୍ରାଣଃ ସଖ୍ୟେ ନୋ ଅସ୍ତୁ ତଂ ତ୍ୱା ପରମେଷ୍ଠିନ୍ପର୍ୟଗ୍ନିରାୟୁଷା ବର୍ଚସା ଦଧାତୁ ||୧୭||

ବାଚସ୍ପତ ଋତବଃ ପଞ୍ଚ ୟେ ନୌ ବୈଶ୍ୱକର୍ମଣାଃ ପରି ୟେ ସଂବଭୂବୁଃ |
ଇହୈବ ପ୍ରାଣଃ ସଖ୍ୟେ ନୋ ଅସ୍ତୁ ତଂ ତ୍ୱା ପରମେଷ୍ଠିନ୍ପରି ରୋହିତ ଆୟୁଷା ବର୍ଚସା ଦଧାତୁ ||୧୮||

ବାଚସ୍ପତେ ସୌମନସଂ ମନଶ୍ଚ ଗୋଷ୍ଠେ ନୋ ଗା ଜନୟ ୟୋନିଷୁ ପ୍ରଜାଃ |
ଇହୈବ ପ୍ରାଣଃ ସଖ୍ୟେ ନୋ ଅସ୍ତୁ ତଂ ତ୍ୱା ପରମେଷ୍ଠିନ୍ପର୍ୟହମାୟୁଷା ବର୍ଚସା ଦଧାତୁ ||୧୯||

ପରି ତ୍ୱା ଧାତ୍ସବିତା ଦେବୋ ଅଗ୍ନିର୍ବର୍ଚସା ମିତ୍ରାବରୁଣାବଭି ତ୍ୱା |
ସର୍ବା ଅରାତୀରବକ୍ରାମନ୍ନେହୀଦଂ ରାଷ୍ଟ୍ରମକରଃ ସୁନୃତାବତ୍ ||୨୦||

ୟଂ ତ୍ୱା ପୃଷତୀ ରଥେ ପ୍ରଷ୍ଟିର୍ବହତି ରୋହିତ |
ଶୁଭା ୟାସି ରିଣନ୍ନପଃ ||୨୧||

ଅନୁବ୍ରତା ରୋହିଣୀ ରୋହିତସ୍ୟ ସୂରିଃ ସୁବର୍ଣ୍ଣା ବୃହତୀ ସୁବର୍ଚାଃ |
ତୟା ବାଜାନ୍ୱିଶ୍ୱରୂପାଂ ଜୟେମ ତୟା ବିଶ୍ୱାଃ ପୃତନା ଅଭି ଷ୍ୟାମ ||୨୨||

ଇଦଂ ସଦୋ ରୋହିଣୀ ରୋହିତସ୍ୟାସୌ ପନ୍ଥାଃ ପୃଷତୀ ୟେନ ୟାତି |
ତାଂ ଗନ୍ଧର୍ବାଃ କଶ୍ୟପା ଉନ୍ନୟନ୍ତି ତାଂ ରକ୍ଷନ୍ତି କବୟୋଽପ୍ରମାଦମ୍ ||୨୩||

Not For Commercial Use

ସୂର୍ଯସ୍ୟାଶ୍ୱା ହରୟଃ କେତୁମନ୍ତଃ ସଦା ବହନ୍ତ୍ୟମୃତାଃ ସୁଖଂ ରଥମ୍ |
ଘୃତପାବା ରୋହିତୋ ଭ୍ରାଜମାନୋ ଦିବଂ ଦେବଃ ପୃଷତୀମା ବିବେଶ ||୨୪||

ୟୋ ରୋହିତୋ ବୃଷଭସ୍ତିଗ୍ମଶୃଙ୍ଗଃ ପର୍ୟଗ୍ନିଂ ପରି ସୂର୍ୟଂ ବଭୂବ |
ୟୋ ବିଷ୍ଟଭ୍ନାତି ପୃଥିବୀଂ ଦିବଂ ଚ ତସ୍ମାଦ୍ଦେବା ଅଧି ସୃଷ୍ଟୀଃ ସୃଜନ୍ତେ ||୨୫||

ରୋହିତୋ ଦିବମାରୁହନ୍ମହତଃ ପର୍ୟର୍ଣ୍ଣବାତ୍ |
ସର୍ବୋ ରୁରୋହ ରୋହିତୋ ରୁହଃ ||୨୬||

ବି ମିମୀଷ୍ୱ ପୟସ୍ୱତୀଂ ଘୃତାଚୀଂ ଦେବାନାଂ ଧେନୁରନପସ୍ପୃଗେଷା |
ଇନ୍ଦ୍ରଃ ସୋମଂ ପିବତୁ କ୍ଷେମୋ ଅସ୍ତ୍ୱଗ୍ନିଃ ପ୍ର ସ୍ତୌତୁ ବି ମୃଧୋ ନୁଦସ୍ୱ ||୨୭||

ସମିଦ୍ଧୋ ଅଗ୍ନିଃ ସମିଧାନୋ ଘୃତବୃଦ୍ଧୋ ଘୃତାହୁତଃ |
ଅଭୀଷାଟ୍ୱିଶ୍ୱାଷାଡଗ୍ନିଃ ସପତ୍ନାନ୍ହନ୍ତୁ ୟେ ମମ ||୨୮||

ହନ୍ତ୍ୱେନାନ୍ପ୍ର ଦହତ୍ୱରିର୍ୟୋ ନଃ ପୃତନ୍ୟତି |
କ୍ରବ୍ୟାଦାଗ୍ନିନା ବୟଂ ସପତ୍ନାନ୍ପ୍ର ଦହାମସି ||୨୯||

ଅବାଚୀନାନବ ଜହୀନ୍ଦ୍ର ବଜ୍ରେଣ ବାହୁମାନ୍ |
ଅଧା ସପତ୍ନାନ୍ମାମକାନଗ୍ନେସ୍ତେଜୋଭିରାଦିଷି ||୩୦||

ଅଗ୍ନେ ସପତ୍ନାନଧରାନ୍ପାଦୟାସ୍ମଦ୍ୱ୍ୟଥୟା ସଜାତମୁତ୍ପିପାନଂ ବୃହସ୍ପତେ |
ଇନ୍ଦ୍ରାଗ୍ନୀ ମିତ୍ରାବରୁଣାବଧରେ ପଦ୍ୟନ୍ତାମପ୍ରତିମନ୍ୟୂୟମାନାଃ ||୩୧||

ଉଦ୍ୟଂସ୍ତ୍ୱଂ ଦେବ ସୂର୍ୟ ସପତ୍ନାନବ ମେ ଜହି |
ଅବୈନାନଶ୍ମନା ଜହି ତେ ୟନ୍ତ୍ୱଧମଂ ତମଃ ||୩୨||

ବତ୍ସୋ ବିରାଜୋ ବୃଷଭୋ ମତୀନାମା ରୁରୋହ ଶୁକ୍ରପୃଷ୍ଠୋଽନ୍ତରିକ୍ଷମ୍ |
ଘୃତେନାର୍କମଭ୍ୟର୍ଚନ୍ତି ବତ୍ସଂ ବ୍ରହ୍ମ ସନ୍ତଂ ବ୍ରହ୍ମଣା ବର୍ଧୟନ୍ତି ||୩୩||

ଦିବଂ ଚ ରୋହ ପୃଥିବୀଂ ଚ ରୋହ ରାଷ୍ଟ୍ରଂ ଚ ରୋହ ଦ୍ରବିଣଂ ଚ ରୋହ |
ପ୍ରଜାଂ ଚ ରୋହାମୃତଂ ଚ ରୋହ ରୋହିତେନ ତନ୍ୱଂ ସଂ ସ୍ପୃଷସ୍ୱ ||୩୪||

ୟେ ଦେବା ରାଷ୍ଟ୍ରଭୃତୋଽଭିତୋ ୟନ୍ତି ସୂର୍ୟମ୍ |
ତୈଷ୍ଟେ ରୋହିତଃ ସଂବିଦାନୋ ରାଷ୍ଟ୍ରଂ ଦଧାତୁ ସୁମନସ୍ୟମାନଃ ||୩୫||

ଉତ୍ତ୍ୱା ୟଜ୍ଞା ବ୍ରହ୍ମପୂତା ବହନ୍ତ୍ୟଧ୍ୱଗତୋ ହରୟସ୍ତ୍ୱା ବହନ୍ତି |
ତିରଃ ସମୁଦ୍ରମତି ରୋଚସେଽର୍ଣ୍ଣବମ୍ ||୩୬||

ରୋହିତେ ଦ୍ୟାବାପୃଥିବୀ ଅଧି ଶ୍ରିତେ ବସୁଜିତି ଗୋଜିତି ସଂଧନାଜିତି |
ସହସ୍ରଂ ୟସ୍ୟ ଜନିମାନି ସପ୍ତ ଚ ବୋଚେୟଂ ତେ ନାଭିଂ ଭୁବନସ୍ୟାଧି ମଜ୍ମନି ||୩୭||

ୟଶା ୟାସି ପ୍ରଦିଶୋ ଦିଶଶ୍ଚ ୟଶାଃ ପଶୂନାମୁତ ଚର୍ଷଣୀନାମ୍ |
ୟଶାଃ ପୃଥିବ୍ୟା ଅଦିତ୍ୟା ଉପସ୍ଥେଽହଂ ଭୂୟାସଂ ସବିତେବ ଚାରୁଃ ||୩୮||

ଅମୁତ୍ର ସନ୍ନିହ ବେତ୍ଥେତଃ ସଂସ୍ତାନି ପଶ୍ୟସି |
ଇତଃ ପଶ୍ୟନ୍ତି ରୋଚନଂ ଦିବି ସୂର୍ୟଂ ବିପଶ୍ଚିତମ୍ ||୩୯||

ଦେବୋ ଦେବାନ୍-ମର୍ଚୟସ୍ୟନ୍ତଶ୍ଚରସ୍ୟର୍ଣ୍ଣବେ |
ସମାନମଗ୍ନିମିନ୍ଧତେ ତଂ ବିଦୁଃ କବୟଃ ପରେ ||୪୦||

ଅବଃ ପରେଣ ପର ଏନାବରେଣ ପଦା ବତ୍ସଂ ବିଭ୍ରତୀ ଗୌରୁଦସ୍ଥାତ୍ |
ସା କଦ୍ରୀଚୀ କଂ ସ୍ୱିଦର୍ଧଂ ପରାଗାତ୍କ୍ୱ ସ୍ୱିତ୍ସୂତେ ନହି ୟୂଥେ ଅସ୍ମିନ୍ ||୪୧||

ଏକପଦୀ ଦ୍ୱିପଦୀ ସା ଚତୁଷ୍ପଦ୍ୟଷ୍ଟାପଦୀ ନବପଦୀ ବଭୂବୁଷୀ |
ସହସ୍ରାକ୍ଷରା ଭୁବନସ୍ୟ ପଙ୍କ୍ତିସ୍ତସ୍ୟାଃ ସମୁଦ୍ରା ଅଧି ବି କ୍ଷରନ୍ତି ||୪୨||

ଆରୋହନ୍ ଦ୍ୟାମମୃତଃ ପ୍ରାବ ମେ ବଚଃ |
ଉତ୍ତ୍ୱା ୟଜ୍ଞା ବ୍ରହ୍ମପୂତା ବହନ୍ତ୍ୟଧ୍ୱଗତୋ ହରୟସ୍ତ୍ୱା ବହନ୍ତି ||୪୩||

ବେଦ ତତ୍ତେ ଅମର୍ତ୍ୟ ୟତ୍ତ ଆକ୍ରମଣଂ ଦିବି ।
ୟତ୍ତେ ସଧସ୍ଥଂ ପରମେ ବ୍ୟୋମନ୍ ।।୪୪।।

ସୂର୍ୟୋ ଦ୍ୟାଂ ସୂର୍ୟଃ ପୃଥିବୀଂ ସୂର୍ୟ ଆପୋଽତି ପଶ୍ୟତି ।
ସୂର୍ୟୋ ଭୂତସ୍ୟୈକଂ ଚକ୍ଷୁରା ରୁରୋହ ଦିବଂ ମହୀମ୍ ।।୪୫।।

ଉର୍ବୀରାସନ୍ପରିଧୟୋ ବେଦିର୍ଭୂମିରକଲ୍ପତ ।
ତତ୍ରୈତାବଗ୍ନୀ ଆଧତ୍ତ ହିମଂ ଘ୍ରଂସଂ ଚ ରୋହିତଃ ।।୪୬।।

ହିମଂ ଘ୍ରଂସଂ ଚାଧାୟ ୟୂପାନ୍-କୃତ୍ୱା ପର୍ବତାନ୍ ।
ବର୍ଷାଜ୍ୟାବଗ୍ନୀ ଈଜାତେ ରୋହିତସ୍ୟ ସ୍ୱର୍ବିଦଃ ।।୪୭।।

ସ୍ୱର୍ବିଦୋ ରୋହିତସ୍ୟ ବ୍ରହ୍ମଣାଗ୍ନିଃ ସମିଧ୍ୟତେ ।
ତସ୍ମାଦ୍-ଘ୍ରଂସସ୍ତସ୍ମାଦ୍ଧିମସ୍ତସ୍ମାଦ୍ୟଜ୍ଞୋଽଜାୟତ ।।୪୮।।

ବ୍ରହ୍ମଣାଗ୍ନୀ ବାବୃଧାନୌ ବ୍ରହ୍ମବୃଦ୍ଧୌ ବ୍ରହ୍ମାହୁତୌ ।
ବ୍ରହ୍ମେଦ୍ଧାବଗ୍ନୀ ଈଜାତେ ରୋହିତସ୍ୟ ସ୍ୱର୍ବିଦଃ ।।୪୯।।

ସତ୍ୟେ ଅନ୍ୟଃ ସମାହିତୋଽପ୍ସ୍ୱନ୍ୟଃ ସମିଧ୍ୟତେ ।
ବ୍ରହ୍ମେଦ୍ଧାବଗ୍ନୀ ଈଜାତେ ରୋହିତସ୍ୟ ସ୍ୱର୍ବିଦଃ ।।୫୦।।

ୟଂ ବାତଃ ପରିଶୁମ୍ଭତି ୟଂ ବେନ୍ଦ୍ରୋ ବ୍ରହ୍ମଣସ୍ପତିଃ ।
ବ୍ରହ୍ମେଦ୍ଧାବଗ୍ନୀ ଈଜାତେ ରୋହିତସ୍ୟ ସ୍ୱର୍ବିଦଃ ।।୫୧।।

ବେଦିଂ ଭୂମିଂ କଲ୍ପୟିତ୍ୱା ଦିବଂ କୃତ୍ୱା ଦକ୍ଷିଣାମ୍ ।
ଘ୍ରଂସଂ ତଦଗ୍ନିଂ କୃତ୍ୱା ଚକାର ବିଶ୍ୱମାତ୍ମନ୍ୱଦ୍ୱର୍ଷେଣାଜ୍ୟେନ ରୋହିତଃ ।।୫୨।।

ବର୍ଷମାଜଂ ଘ୍ରଂସୋ ଅଗ୍ନିର୍ବେଦିର୍ଭୂମିରକଲ୍ପତ ।
ତତ୍ରୈତାନ୍ପର୍ବତାନଗ୍ନିର୍ଗୀର୍ଭିରୂର୍ଧ୍ୱାଁ ଅକଲ୍ପୟତ୍ ।।୫୩।।

Not For Commercial Use

ଗୀର୍ଭିରୂର୍ଧ୍ୱାନ୍-କଲ୍ପୟିତ୍ୱା ରୋହିତୋ ଭୂମିମବ୍ରବୀତ୍ |
ତ୍ୱୟୀଦଂ ସର୍ବଂ ଜାୟତାଂ ୟଦ୍-ଭୂତଂ ୟଚ୍ଚ ଭାବ୍ୟମ୍ ||୫୪||

ସ ୟଜ୍ଞଃ ପ୍ରଥମୋ ଭୂତୋ ଭବ୍ୟୋ ଅଜାୟତ |
ତସ୍ମାଦ୍ଧ ଜଜ୍ଞ ଇଦଂ ସର୍ବଂ ୟତ୍କିଂ ଚେଦଂ ବିରୋଚତେ ରୋହିତେନ ଋଷିଣାଭୃତମ୍ ||୫୫||

ୟଶ୍ଚ ଗାଂ ପଦା ସ୍ଫୁରତି ପ୍ରତ୍ୟଙ୍ସୂର୍ୟଂ ଚ ମେହତି |
ତସ୍ୟ ବୃଶ୍ଚାମି ତେ ମୂଲଂ ନ ଚ୍ଛାୟାଂ କରବୋଽପରମ୍ ||୫୬||

ୟୋ ମାଭିଚ୍ଛାୟମତ୍ୟେଷି ମାଂ ଚାଗ୍ନିଂ ଚାନ୍ତରା |
ତସ୍ୟ ବୃଶ୍ଚାମି ତେ ମୂଲଂ ନ ଚ୍ଛାୟାଂ କରବୋଽପରମ୍ ||୫୭||

ୟୋ ଅଦ୍ୟ ଦେବ ସୂର୍ୟ ତ୍ୱାଂ ଚ ମାଂ ଚାନ୍ତରାୟତି |
ଦୁଷ୍ୱପ୍ନ୍ୟଂ ତସ୍ମିଞ୍ଛମଲଂ ଦୁରିତାନି ଚ ମୃଜ୍ମହେ ||୫୮||

ମା ପ୍ର ଗାମ ପଥୋ ବୟଂ ମା ୟଜ୍ଞାଦିନ୍ଦ୍ର ସୋମିନଃ |
ମାନ୍ତ ସ୍ଥୁର୍ନୋ ଅରାତୟଃ ||୫୯||

ୟୋ ୟଜ୍ଞସ୍ୟ ପ୍ରସାଧନସ୍ତନ୍ତୁର୍ଦେବେଷ୍ୱାତତଃ |
ତମାହୁତମଶୀମହି ||୬୦||

|| ଇତି ପ୍ରଥମୋଽନୁବାକଃ ||

Not For Commercial Use

==

(୧୩|୨) ଋଷିଃ - ବ୍ରହ୍ମା **|** ଛନ୍ଦ - ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ (୧, ୧୨-୧୫, ୩୯-୪୧), ଜଗତୀ (୨-୩, ୮, ୪୩), ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ (୪-୭, ୯, ୨୮, ୩୧-୩୩, ୩୫-୩୬, ୩୮, ୪୨, ୪୬), ଆସ୍ତାରପଙ୍କ୍ତିଃ (୧୦), ବୃହତୀଗର୍ଭା ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ (୧୧), ଆର୍ଷୀ ଗାୟତ୍ରୀ (୧୬-୨୪), କକୁଭ୍ମତୀ ଆସ୍ତାରପଙ୍କ୍ତିଃ (୨୫), ପୁରୋଦ୍ୟୁତିଜାଗତା ଭୁରିକ୍ ଜଗତୀ (୨୬), ବିରାଟ୍ ଜଗତୀ (୨୭), ବାର୍ହତଗର୍ଭା ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ (୨୯), ପଞ୍ଚପଦା ଉଷ୍ଣିକ୍ ବୃହତୀଗର୍ଭା ଅତିଜଗତୀ (୩୦), ଆର୍ଷୀ ପଙ୍କ୍ତିଃ (୩୪), ପଞ୍ଚପଦା ବିରାଟ୍ଗର୍ଭା ଜଗତୀ (୩୭), ଚତୁଷ୍ପଦା ପୁରଃଶାକ୍ୱରା ଭୁରିକ୍ ଜଗତୀ (୪୪), ଅତିଜାଗତଗର୍ଭା ଜଗତୀ (୪୫) **|** ଦେବତା - ଅଧ୍ୟାତ୍ମମ୍, ରୋହିତଃ, ଆଦିତ୍ୟଃ (୧-୪୬)

==

ଉଦସ୍ୟ କେତବୋ ଦିବି ଶୁକ୍ରା ଭ୍ରାଜନ୍ତ ଈରତେ |
ଆଦିତ୍ୟସ୍ୟ ନୃଚକ୍ଷସୋ ମହିବ୍ରତସ୍ୟ ମୀଢୁଷଃ ||୧||

ଦିଶାଂ ପ୍ରଜ୍ଞାନାଂ ସ୍ୱରୟନ୍ତମର୍ଚିଷା ସୁପକ୍ଷମାଶୁଂ ପତୟନ୍ତମର୍ଣ୍ଣବେ |
ସ୍ତବାମ ସୂର୍ୟଂ ଭୁବନସ୍ୟ ଗୋପାଂ ୟୋ ରଶ୍ମିଭିର୍ଦିଶ ଆଭାତି ସର୍ବାଃ ||୨||

ୟତ୍-ପ୍ରାଙ୍ ପ୍ରତ୍ୟଙ୍ ସ୍ୱଧୟା ୟାସି ଶୀଭଂ ନାନାରୂପେ ଅହନୀ କର୍ଷି ମାୟୟା |
ତଦାଦିତ୍ୟ ମହି ତତ୍ତେ ମହି ଶ୍ରବୋ ୟଦେକୋ ବିଶ୍ୱଂ ପରି ଭୂମ ଜାୟସେ ||୩||

ବିପଶ୍ଚିତଂ ତରଣିଂ ଭ୍ରାଜମାନଂ ବହନ୍ତି ୟଂ ହରିତଃ ସପ୍ତ ବହ୍ୱୀଃ |
ସ୍ରୁତାଦ୍ୟମତ୍ରିର୍ଦିବମୁନ୍ନିନାୟ ତଂ ତ୍ୱା ପଶ୍ୟନ୍ତି ପରିୟାନ୍ତମାଜିମ୍ ||୪||

ମା ତ୍ୱା ଦଭନ୍ ପରିୟାନ୍ତମାଜିଂ ସ୍ୱସ୍ତି ଦୁର୍ଗାଁ ଅତି ୟାହି ଶୀଭମ୍ |
ଦିବଂ ଚ ସୂର୍ୟ ପୃଥିବୀଂ ଚ ଦେବୀମହୋରାତ୍ରେ ବିମିମାନୋ ୟଦେଷି ||୫||

ସ୍ୱସ୍ତି ତେ ସୂର୍ୟ ଚରସେ ରଥାୟ ୟେନୋଭାବନ୍ତୌ ପରିୟାସି ସଦ୍ୟଃ |
ୟଂ ତେ ବହନ୍ତି ହରିତୋ ବହିଷ୍ଠାଃ ଶତମଶ୍ୱା ୟଦି ବା ସପ୍ତ ବହ୍ୱୀଃ ||୬||

ସୁଖଂ ସୂର୍ଯ୍ୟ ରଥମଂଶୁମନ୍ତଂ ସ୍ୟୋନଂ ସୁବହ୍ନିମଧି ତିଷ୍ଠ ବାଜିନମ୍ |
ୟଂ ତେ ବହନ୍ତି ହରିତୋ ବହିଷ୍ଠାଃ ଶତମଶ୍ୱା ୟଦି ବା ସପ୍ତ ବହ୍ୱୀଃ ||୭||

ସପ୍ତ ସୂର୍ୟୋ ହରିତୋ ୟାତବେ ରଥେ ହିରଣ୍ୟତ୍ୱଚସୋ ବୃହତୀରୟୁକ୍ତ |
ଅମୋଚି ଶୁକ୍ରୋ ରଜସଃ ପରସ୍ତାଦ୍ୱିଧୂୟ ଦେବସ୍ତମୋ ଦିବମାରୁହତ୍ ||୮||

ଉକ୍ଷେତୁନା ବୃହତା ଦେବ ଆଗନ୍ନପାବୃକ୍ତମୋଽଭି ଜ୍ୟୋତିରଶ୍ରୈତ୍ |
ଦିବ୍ୟଃ ସୁପର୍ଣ୍ଣଃ ସ ବୀରୋ ବ୍ୟଖ୍ୟଦଦିତେଃ ପୁତ୍ରୋ ଭୁବନାନି ବିଶ୍ୱା ||୯||

ଉଦ୍ୟନ୍ରଶ୍ମୀନା ତନୁଷେ ବିଶ୍ୱା ରୁପାଣି ପୁଷ୍ୟସି |
ଉଭା ସମୁଦ୍ରୌ କ୍ରତୁନା ବି ଭାସି ସର୍ବାଁଲ୍ଲୋକାନ୍ପରିଭୂର୍ଭ୍ରାଜମାନଃ ||୧୦||

ପୂର୍ବାପରଂ ଚରତୋ ମାୟୟୈତୌ ଶିଶୂ କ୍ରୀଡନ୍ତୌ ପରି ୟାତୋଽର୍ଣ୍ଣବମ୍ |
ବିଶ୍ୱାନ୍ୟୋ ଭୁବନା ବିଚଷ୍ଟେ ହୈରଣ୍ୟୈରନ୍ୟଂ ହରିତୋ ବହନ୍ତି ||୧୧||

ଦିବି ତ୍ୱାତ୍ରିରଧାରୟତ୍ସୂର୍ୟା ମାସାୟ କର୍ତବେ |
ସ ଏଷି ସୁଧୃତସ୍ତପନ୍ୱିଶ୍ୱା ଭୂତାବଚାକଶତ୍ ||୧୨||

ଉଭାବନ୍ତୌ ସମର୍ଷସି ବତ୍ସଃ ସଂମାତରାବିବ |
ନନ୍ୱେତଦିତଃ ପୁରା ବ୍ରହ୍ମ ଦେବା ଅମୀ ବିଦୁଃ ||୧୩||

ୟତ୍ସମୁଦ୍ରମନୁ ଶ୍ରିତଂ ତତ୍ସିଷାସତି ସୂର୍ୟଃ |
ଅଧ୍ୱାସ୍ୟ ବିତତୋ ମହାନ୍ପୂର୍ବଶ୍ଚାପରଶ୍ଚ ୟଃ ||୧୪||

ତଂ ସମାପ୍ନୋତି ଜୂତିଭିସ୍ତତୋ ନାପ ଚିକିତ୍ସତି |
ତେନାମୃତସ୍ୟ ଭକ୍ଷଂ ଦେବାନାଂ ନାବ ରୁନ୍ଧତେ ||୧୫||

ଉଦୁ ତ୍ୟଂ ଜାତବେଦସଂ ଦେବଂ ବହନ୍ତି କେତବଃ |
ଦୃଶେ ବିଶ୍ୱାୟ ସୂର୍ୟମ୍ ||୧୬||

Not For Commercial Use

ଅପ ତ୍ୟେ ତାୟବୋ ୟଥା ନକ୍ଷତ୍ରା ୟନ୍ତ୍ୟକ୍ତୁଭିଃ |
ସୂରାୟ ବିଶ୍ୱଚକ୍ଷସେ ||୧୭||

ଅଦୃଶ୍ରନ୍ନସ୍ୟ କେତବୋ ବି ରଶ୍ମୟୋ ଜନାଁ ଅନୁ |
ଭ୍ରାଜନ୍ତୋ ଅଗ୍ନୟୋ ୟଥା ||୧୮||

ତରଣିର୍ବିଶ୍ୱଦର୍ଶତୋ ଜ୍ୟୋତିଷ୍କୃଦସି ସୂର୍ୟ |
ବିଶ୍ୱମା ଭାସି ରୋଚନ ||୧୯||

ପ୍ରତ୍ୟଙ୍ ଦେବାନାଂ ବିଶଃ ପ୍ରତ୍ୟଙ୍ଙୁଦେଷି ମାନୁଷୀଃ |
ପ୍ରତ୍ୟଙ୍-ବିଶ୍ୱଂ ସ୍ୱର୍ଦୃଶେ ||୨୦||

ୟେନା ପାବକ ଚକ୍ଷସା ଭୁରଣ୍ୟନ୍ତଂ ଜନାଁ ଅନୁ |
ତ୍ୱଂ ବରୁଣ ପଶ୍ୟସି ||୨୧||

ବି ଦ୍ୟାମେଷି ରଜସ୍ପୃଥ୍ୱହର୍ମିମାନୋ ଅକ୍ତୁଭିଃ |
ପଶ୍ୟଞ୍ଜନ୍ମାନି ସୂର୍ୟ ||୨୨||

ସପ୍ତ ତ୍ୱା ହରିତୋ ରଥେ ବହନ୍ତି ଦେବ ସୂର୍ୟ |
ଶୋଚିଷ୍କେଶଂ ବିଚକ୍ଷଣମ୍ ||୨୩||

ଅୟୁକ୍ତ ସପ୍ତ ଶୁନ୍ଧ୍ୟୁବଃ ସୂରୋ ରଥସ୍ୟ ନପ୍ତ୍ୟଃ |
ତାଭିର୍ୟାତି ସ୍ୱୟୁକ୍ତିଭିଃ ||୨୪||

ରୋହିତୋ ଦିବମାରୁହତ୍ତପସା ତପସ୍ୱୀ |
ସ ୟୋନିମୈତି ସ ଉ ଜାୟତେ ପୁନଃ ସ ଦେବାନାମଧିପତିର୍ବଭୂବ ||୨୫||

ୟୋ ବିଶ୍ୱଚର୍ଷଣିରୁତ ବିଶ୍ୱତୋମୁଖୋ ୟୋ ବିଶ୍ୱତସ୍ପାଣିରୁତ ବିଶ୍ୱତସ୍ପୃଥଃ |
ସଂ ବାହୁଭ୍ୟାଂ ଭରତି ସଂ ପତତ୍ରୈର୍ଦ୍ୟାବାପୃଥିବୀ ଜନୟନ୍ଦେବ ଏକଃ ||୨୬||

Not For Commercial Use

ଏକପାଦ୍-ଦ୍ୱିପଦୋ ଭୂୟୋ ବି ଚକ୍ରମେ ଦ୍ୱିପାତ୍ତ୍ରିପାଦମଭ୍ୟେତି ପଶ୍ଚାତ୍ |
ଦ୍ୱିପାଦ୍ଧ ଷଟ୍ପଦୋ ଭୂୟୋ ବି ଚକ୍ରମେ ତ ଏକପଦସ୍ତନ୍ୱଂ ସମାସତେ ||୨୭||

ଅତନ୍ଦ୍ରୋ ୟାସ୍ୟନ୍ହରିତୋ ୟଦାସ୍ଥାଦ୍ ଦ୍ୱେ ରୂପେ କୃଣୁତେ ରୋଚମାନଃ |
କେତୁମାନୁଦ୍ୟନ୍ତ୍ସହମାନୋ ରଜାଂସି ବିଶ୍ୱା ଆଦିତ୍ୟ ପ୍ରବତୋ ବି ଭାସି ||୨୮||

ବଣ୍ମହାଁ ଅସି ସୂର୍ୟ୍ୟ ବଡାଦିତ୍ୟ ମହାଁ ଅସି |
ମହାଂସ୍ତେ ମହତୋ ମହିମା ତ୍ୱମାଦିତ୍ୟ ମହାଁ ଅସି ||୨୯||

ରୋଚସେ ଦିବି ରୋଚସେ ଅନ୍ତରିକ୍ଷେ ପତଙ୍ଗ ପୃଥିବ୍ୟାଂ ରୋଚସେ ରୋଚସେ ଅପ୍ସ୍ୱନ୍ତଃ |
ଉଭା ସମୁଦ୍ରୌ ରୁଚ୍ୟା ବ୍ୟାପିଥ ଦେବୋ ଦେବାସି ମହିଷଃ ସ୍ୱର୍ଜିତ୍ ||୩୦||

ଅର୍ବାଙ୍ ପରସ୍ତାତ୍-ପ୍ରୟତୋ ବ୍ୟଧ୍ୱ ଆଶୁର୍ବିପଶ୍ଚିତ୍ପତୟନ୍ପତଙ୍ଗଃ |
ବିଷ୍ଣୁର୍ବିଚିତ୍ତଃ ଶବସାଧିତିଷ୍ଠନ୍ପ୍ର କେତୁନା ସହତେ ବିଶ୍ୱମେଜତ୍ ||୩୧||

ଚିତ୍ରାଶ୍ଚିକିତ୍ୱାନ୍-ମହିଷଃ ସୁପର୍ଣ୍ଣ ଆରୋଚୟନ୍ରୋଦସୀ ଅନ୍ତରିକ୍ଷମ୍ |
ଅହୋରାତ୍ରେ ପରି ସୂର୍ୟ୍ୟଂ ବସାନେ ପ୍ରାସ୍ୟ ବିଶ୍ୱା ତିରତୋ ବୀର୍ୟ୍ୟାଣି ||୩୨||

ତିଗ୍ମୋ ବିଭ୍ରାଜନ୍ତନ୍ୱଂ ଶିଶାନୋଽରଂଗମାସଃ ପ୍ରବତୋ ରରାଣଃ |
ଜ୍ୟୋତିଷ୍ମାନ୍ପକ୍ଷୀ ମହିଷୋ ବୟୋଧା ବିଶ୍ୱା ଆସ୍ଥାତ୍-ପ୍ରଦିଶଃ କଳ୍ପମାନଃ ||୩୩||

ଚିତ୍ରଂ ଦେବାନାଂ କେତୁରନୀକଂ ଜ୍ୟୋତିଷ୍ମାନ୍ପ୍ରଦିଶଃ ସୂର୍ୟ୍ୟ ଉଦ୍ୟନ୍ |
ଦିବାକରୋଽତି ଦ୍ୟୁମ୍ନୈସ୍ତମାଂସି ବିଶ୍ୱାତାରୀଦ୍ଦୁରିତାନି ଶୁକ୍ରଃ ||୩୪||

ଚିତ୍ରଂ ଦେବାନାମୁଦଗାଦନୀକଂ ଚକ୍ଷୁର୍ମିତ୍ରସ୍ୟ ବରୁଣସ୍ୟାଗ୍ନେଃ |
ଆପ୍ରାଦ୍ୟାବାପୃଥିବୀ ଅନ୍ତରିକ୍ଷଂ ସୂର୍ୟ୍ୟ ଆତ୍ମା ଜଗତସ୍ତସ୍ଥୁଷଶ୍ଚ ||୩୫||

ଉଚ୍ଚା ପତନ୍ତମରୁଣଂ ସୁପର୍ଣ୍ଣଂ ମଧ୍ୟେ ଦିବସ୍ତରଣିଂ ଭ୍ରାଜମାନମ୍ |
ପଶ୍ୟମ ତ୍ୱା ସବିତାରଂ ୟମାହୁରଜସ୍ରଂ ଜ୍ୟୋତିର୍ୟ୍ୟଦବିନ୍ଦଦତ୍ରିଃ ||୩୬||

Not For Commercial Use

ଦିବସ୍ପୃଷ୍ଠେ ଧାବମାନଂ ସୁପର୍ଣ୍ଣମଦିତ୍ୟାଃ ପୁତ୍ରଂ ନାଥକାମ ଉପ ୟାମି ଭୀତଃ ।
ସ ନଃ ସୂର୍ୟ୍ୟ ପ୍ର ତିର ଦୀର୍ଘମାୟୁର୍ମା ରିଷାମ ସୁମତୌ ତେ ସ୍ୟାମ ||୩୭||

ସହସ୍ରାହ୍ଣ୍ୟଂ ବିୟତାବସ୍ୟ ପକ୍ଷୌ ହରେର୍ହଂସସ୍ୟ ପତତଃ ସ୍ୱର୍ଗମ୍ ।
ସ ଦେବାନ୍ତ୍ସର୍ବାନୁରସ୍ୟୁପଦଦ୍ୟ ସଂପଶ୍ୟନ୍ୟାତି ଭୁବନାନି ବିଶ୍ୱା ||୩୮||

ରୋହିତଃ କାଲୋ ଅଭବଦ୍ରୋହିତୋଽଗ୍ରେ ପ୍ରଜାପତିଃ ।
ରୋହିତୋ ୟଜ୍ଞାନାଂ ମୁଖଂ ରୋହିତଃ ସ୍ୱରାଭରତ୍ ||୩୯||

ରୋହିତୋ ଲୋକୋ ଅଭବଦ୍ରୋହିତୋଽତ୍ୟତପଦ୍ଦିବମ୍ ।
ରୋହିତୋ ରଶ୍ମିଭିର୍ଭୂମିଂ ସମୁଦ୍ରମନୁ ସଂ ଚରତ୍ ||୪୦||

ସର୍ବା ଦିଶଃ ସମଚରଦ୍ରୋହିତୋଽଧିପତିର୍ଦିବଃ ।
ଦିବଂ ସମୁଦ୍ରମାଦ୍-ଭୂମିଂ ସର୍ବଂ ଭୂତଂ ବି ରକ୍ଷତି ||୪୧||

ଆରୋହଞ୍ଛୁକ୍ରୋ ବୃହତୀରତନ୍ଦ୍ରୋ ଦ୍ୱେ ରୂପେ କୃଣୁତେ ରୋଚମାନଃ ।
ଚିତ୍ରଶ୍ଚିକିତ୍ୱାନ୍ମହିଷୋ ବାତମାୟା ୟାବତୋ ଲୋକାନଭି ୟଦ୍ୱିଭାତି ||୪୨||

ଅଭ୍ୟନ୍ୟଦେତି ପର୍ୟ୍ୟନ୍ୟଦସ୍ୟତେଽହୋରାତ୍ରାଭ୍ୟାଂ ମହିଷଃ କଳ୍ପମାନଃ ।
ସୂର୍ୟ୍ୟଂ ବୟଂ ରଜସି କ୍ଷିୟନ୍ତଂ ଗାତୁବିଦଂ ହବାମହେ ନାଧମାନାଃ ||୪୩||

ପୃଥିବୀପ୍ରୋ ମହିଷୋ ନାଧମାନସ୍ୟ ଗାତୁରଦବ୍ଧଚକ୍ଷୁଃ ପରି ବିଶ୍ୱଂ ବଭୂବ ।
ବିଶ୍ୱଂ ସଂପଶ୍ୟନ୍ତ୍ସୁବିଦତ୍ରୋ ୟଜତ୍ର ଇଦଂ ଶୃଣୋତୁ ୟଦହଂ ବ୍ରବୀମି ||୪୪||

ପର୍ୟ୍ୟସ୍ୟ ମହିମା ପୃଥିବୀଂ ସମୁଦ୍ରଂ ଜ୍ୟୋତିଷା ବିଭ୍ରାଜନ୍ପରି ଦ୍ୟାମନ୍ତରିକ୍ଷମ୍ ।
ସର୍ବଂ ସଂପଶ୍ୟନ୍ତ୍ସୁବିଦତ୍ରୋ ୟଜତ୍ର ଇଦଂ ଶୃଣୋତୁ ୟଦହଂ ବ୍ରବୀମି ||୪୫||

ଅବୋଧ୍ୟଗ୍ନିଃ ସମିଧା ଜନାନାଂ ପ୍ରତି ଧେନୁମିବାୟତୀମୁଷସମ୍ ।
ୟହ୍ୱା ଇବ ପ୍ର ବୟାମୁଜ୍ଜିହାନାଃ ପ୍ର ଭାନବଃ ସିସ୍ରତେ ନାକମଚ୍ଛ ||୪୬||, **||ଇତି ଦ୍ୱିତୀୟୋଽନୁବାକଃ||**

==

(୧୩|୩) ଋଷିଃ - ବ୍ରହ୍ମା **|** ଛନ୍ଦ - ଚତୁରବସାନା ଅଷ୍ଟପଦା କୃତିଃ (୧, ୧୬, ୧୮, ୨୧), ତ୍ର୍ୟବସାନା ଷଟ୍‌ପଦା ଭୁରିକ୍ ଅଷ୍ଟିଃ (୨), ତ୍ର୍ୟବସାନା ଷଟ୍‌ପଦା ଅଷ୍ଟିଃ (୩), ତ୍ର୍ୟବସାନା ଷଟ୍‌ପଦା ଅତିଶାକ୍ୱରଗର୍ଭା ଧୃତିଃ (୪), ଚତୁରବସାନା ସପ୍ତପଦା ଶାକ୍ୱରାତିଶାକ୍ୱରଗର୍ଭା ପ୍ରକୃତି (୫-୬), ଚତୁରବସାନା ସପ୍ତପଦା ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍‌ଗର୍ଭା ଅତିଧୃତିଃ (୭), ତ୍ର୍ୟବସାନା ଷଟ୍‌ପଦା ଅତ୍ୟଷ୍ଟିଃ (୮, ୨୦, ୨୨), ଚତୁରବସାନା ସପ୍ତପଦା ଭୁରିକ୍ ଅତିଧୃତିଃ (୯-୧୨), ଚତୁରବସାନା ଅଷ୍ଟପଦା କୃତିଃ (୧୩-୧୪), ଚତୁରବସାନା ସପ୍ତପଦା ନିଚୃତ୍ ଧୃତିଃ (୧୫), ଚତୁରବସାନା ସପ୍ତପଦା କୃତିଃ (୧୭, ୨୪), ଚତୁରବସାନା ଅଷ୍ଟପଦା ଭୁରିକ୍ ଆକୃତିଃ (୧୯), ଚତୁରବସାନା ଅଷ୍ଟପଦା ବିକୃତିଃ (୨୩, ୨୫), ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ (୨୬) **|** ଦେବତା - ଅଧ୍ୟାତ୍ମମ୍, ରୋହିତଃ, ଆଦିତ୍ୟଃ (୧-୨୬)

==

ୟ ଇମେ ଦ୍ୟାବାପୃଥିବୀ ଜଜାନ ୟୋ ଦ୍ରାପିଂ କୃତ୍ୱା ଭୁବନାନି ବସ୍ତେ |
ୟସ୍ମିନ୍ କ୍ଷିୟନ୍ତି ପ୍ରଦିଶଃ ଷଡୁର୍ବୀର୍ୟାଃ ପତଙ୍ଗୋ ଅନୁ ବିଚାକଶୀତି |
ତସ୍ୟ ଦେବସ୍ୟ କ୍ରୁଦ୍ଧସ୍ୟୈତଦାଗୋ ୟ ଏବଂ ବିଦ୍ୱାଂସଂ ବ୍ରାହ୍ମଣଂ ଜିନାତି |
ଉଦ୍ୱେପୟ ରୋହିତ ପ୍ର କ୍ଷିଣୀହି ବ୍ରହ୍ମଜ୍ୟସ୍ୟ ପ୍ରତି ମୁଞ୍ଚ ପାଶାନ୍ ||୧||

ୟସ୍ମାଦ୍ୱାତା ଋତୁଥା ପବନ୍ତେ ୟସ୍ମାତ୍ସମୁଦ୍ରା ଅଧି ବିକ୍ଷରନ୍ତି |
ତସ୍ୟ ଦେବସ୍ୟ କ୍ରୁଦ୍ଧସ୍ୟୈତଦାଗୋ ୟ ଏବଂ ବିଦ୍ୱାଂସଂ ବ୍ରାହ୍ମଣଂ ଜିନାତି |
ଉଦ୍ୱେପୟ ରୋହିତ ପ୍ର କ୍ଷିଣୀହି ବ୍ରହ୍ମଜ୍ୟସ୍ୟ ପ୍ରତି ମୁଞ୍ଚ ପାଶାନ୍ ||୨||

ୟୋ ମାରୟତି ପ୍ରାଣୟତି ୟସ୍ମାତ୍-ପ୍ରାଣନ୍ତି ଭୁବନାନି ବିଶ୍ୱା |
ତସ୍ୟ ଦେବସ୍ୟ କ୍ରୁଦ୍ଧସ୍ୟୈତଦାଗୋ ୟ ଏବଂ ବିଦ୍ୱାଂସଂ ବ୍ରାହ୍ମଣଂ ଜିନାତି |
ଉଦ୍ୱେପୟ ରୋହିତ ପ୍ର କ୍ଷିଣୀହି ବ୍ରହ୍ମଜ୍ୟସ୍ୟ ପ୍ରତି ମୁଞ୍ଚ ପାଶାନ୍ ||୩||

ୟଃ ପ୍ରାଣେନ ଦ୍ୟାବାପୃଥିବୀ ତର୍ପୟତ୍ୟପାନେନ ସମୁଦ୍ରସ୍ୟ ଜଠରଂ ୟଃ ପିପର୍ତି |
ତସ୍ୟ ଦେବସ୍ୟ କ୍ରୁଦ୍ଧସ୍ୟୈତଦାଗୋ ୟ ଏବଂ ବିଦ୍ୱାଂସଂ ବ୍ରାହ୍ମଣଂ ଜିନାତି |
ଉଦ୍ୱେପୟ ରୋହିତ ପ୍ର କ୍ଷିଣୀହି ବ୍ରହ୍ମଜ୍ୟସ୍ୟ ପ୍ରତି ମୁଞ୍ଚ ପାଶାନ୍ ||୪||

Not For Commercial Use

ଯସ୍ମିନ୍-ବିରାଟ୍ପରମେଷ୍ଠୀ ପ୍ରଜାପତିରଗ୍ନିର୍ବୈଶ୍ୱାନରଃ ସହ ପଙ୍କ୍ତ୍ୟା ଶ୍ରିତଃ |
ଯଃ ପରସ୍ୟ ପ୍ରାଣଂ ପରମସ୍ୟ ତେଜ ଆଦଦେ |
ତସ୍ୟ ଦେବସ୍ୟ କ୍ରୁଦ୍ଧସ୍ୟୈତଦାଗୋ ଯ ଏବଂ ବିଦ୍ୱାଂସଂ ବ୍ରାହ୍ମଣଂ ଜିନାତି |
ଉଦ୍ୱେପୟ ରୋହିତ ପ୍ର କ୍ଷିଣୀହି ବ୍ରହ୍ମଜ୍ୟସ୍ୟ ପ୍ରତି ମୁଞ୍ଚ ପାଶାନ୍ ||୫||

ଯସ୍ମିନ୍ଷଡୁର୍ବୀଃ ପଞ୍ଚ ଦିଶୋ ଅଧିଶ୍ରିତାଶ୍ଚତସ୍ର ଆପୋ ଯଜ୍ଞସ୍ୟ ତ୍ରୟୋଽକ୍ଷରାଃ |
ଯୋ ଅନ୍ତରା ରୋଦସୀ କ୍ରୁଦ୍ଧଶ୍ଚକ୍ଷୁଷୈକ୍ଷତ |
ତସ୍ୟ ଦେବସ୍ୟ କ୍ରୁଦ୍ଧସ୍ୟୈତଦାଗୋ ଯ ଏବଂ ବିଦ୍ୱାଂସଂ ବ୍ରାହ୍ମଣଂ ଜିନାତି |
ଉଦ୍ୱେପୟ ରୋହିତ ପ୍ର କ୍ଷିଣୀହି ବ୍ରହ୍ମଜ୍ୟସ୍ୟ ପ୍ରତି ମୁଞ୍ଚ ପାଶାନ୍ ||୬||

ଯୋ ଅନ୍ନାଦୋ ଅନ୍ନପତିର୍ବଭୂବ ବ୍ରହ୍ମଣସ୍ପତିରୁତ ଯଃ |
ଭୂତୋ ଭବିଷ୍ୟତ୍ଭୁବନସ୍ୟ ଯସ୍ପତିଃ |
ତସ୍ୟ ଦେବସ୍ୟ କ୍ରୁଦ୍ଧସ୍ୟୈତଦାଗୋ ଯ ଏବଂ ବିଦ୍ୱାଂସଂ ବ୍ରାହ୍ମଣଂ ଜିନାତି |
ଉଦ୍ୱେପୟ ରୋହିତ ପ୍ର କ୍ଷିଣୀହି ବ୍ରହ୍ମଜ୍ୟସ୍ୟ ପ୍ରତି ମୁଞ୍ଚ ପାଶାନ୍ ||୭||

ଅହୋରାତ୍ରୈର୍ବିମିତଂ ତ୍ରିଂଶଦଙ୍ଗଂ ତ୍ରୟୋଦଶଂ ମାସଂ ଯୋ ନିର୍ମିମୀତେ |
ତସ୍ୟ ଦେବସ୍ୟ କ୍ରୁଦ୍ଧସ୍ୟୈତଦାଗୋ ଯ ଏବଂ ବିଦ୍ୱାଂସଂ ବ୍ରାହ୍ମଣଂ ଜିନାତି |
ଉଦ୍ୱେପୟ ରୋହିତ ପ୍ର କ୍ଷିଣୀହି ବ୍ରହ୍ମଜ୍ୟସ୍ୟ ପ୍ରତି ମୁଞ୍ଚ ପାଶାନ୍ ||୮||

କୃଷ୍ଣଂ ନିୟାନଂ ହରୟଃ ସୁପର୍ଣ୍ଣା ଅପୋ ବସାନା ଦିବମୁତ୍ପତନ୍ତି |
ତ ଆବବୃତ୍ରନ୍ତ୍ସଦନାଦୃତସ୍ୟ |
ତସ୍ୟ ଦେବସ୍ୟ କ୍ରୁଦ୍ଧସ୍ୟୈତଦାଗୋ ଯ ଏବଂ ବିଦ୍ୱାଂସଂ ବ୍ରାହ୍ମଣଂ ଜିନାତି |
ଉଦ୍ୱେପୟ ରୋହିତ ପ୍ର କ୍ଷିଣୀହି ବ୍ରହ୍ମଜ୍ୟସ୍ୟ ପ୍ରତି ମୁଞ୍ଚ ପାଶାନ୍ ||୯||

Not For Commercial Use

ୟତ୍ତେ ଚନ୍ଦ୍ରଂ କଶ୍ୟପ ରୋଚନାବଦ୍ୟତ୍ସଂହିତଂ ପୁଷ୍କଲଂ ଚିତ୍ରଭାନୁ ।
ୟସ୍ମିନ୍ତ୍ସୂର୍ୟ୍ଯା ଆର୍ପିତାଃ ସପ୍ତ ସାକମ୍ ।
ତସ୍ୟ ଦେବସ୍ୟ କ୍ରୁଦ୍ଧସ୍ୟୈତଦାଗୋ ୟ ଏବଂ ବିଦ୍ୱାଂସଂ ବ୍ରାହ୍ମଣଂ ଜିନାତି ।
ଉଦ୍ବେପୟ ରୋହିତ ପ୍ର କ୍ଷିଣୀହି ବ୍ରହ୍ମଜ୍ୟସ୍ୟ ପ୍ରତି ମୁଞ୍ଚ ପାଶାନ୍ ||୧୦||

ବୃହଦେନମନୁ ବସ୍ତେ ପୁରସ୍ତାଦ୍ରଥଂତରଂ ପ୍ରତି ଗୃହ୍ଣାତି ପଶ୍ଚାତ୍ ।
ଜ୍ୟୋତିର୍ବସାନେ ସଦମପ୍ରମାଦମ୍ ।
ତସ୍ୟ ଦେବସ୍ୟ କ୍ରୁଦ୍ଧସ୍ୟୈତଦାଗୋ ୟ ଏବଂ ବିଦ୍ୱାଂସଂ ବ୍ରାହ୍ମଣଂ ଜିନାତି ।
ଉଦ୍ବେପୟ ରୋହିତ ପ୍ର କ୍ଷିଣୀହି ବ୍ରହ୍ମଜ୍ୟସ୍ୟ ପ୍ରତି ମୁଞ୍ଚ ପାଶାନ୍ ||୧୧||

ବୃହଦନ୍ୟତଃ ପକ୍ଷ ଆସୀଦ୍ରଥଂତରମନ୍ୟତଃ ସବଲେ ସଧ୍ରୀଚୀ ।
ୟଦ୍ରୋହିତମଜନୟନ୍ତ ଦେବାଃ ।
ତସ୍ୟ ଦେବସ୍ୟ କ୍ରୁଦ୍ଧସ୍ୟୈତଦାଗୋ ୟ ଏବଂ ବିଦ୍ୱାଂସଂ ବ୍ରାହ୍ମଣଂ ଜିନାତି ।
ଉଦ୍ବେପୟ ରୋହିତ ପ୍ର କ୍ଷିଣୀହି ବ୍ରହ୍ମଜ୍ୟସ୍ୟ ପ୍ରତି ମୁଞ୍ଚ ପାଶାନ୍ ||୧୨||

ସ ବରୁଣଃ ସାୟମଗ୍ନିର୍ଭବତି ସ ମିତ୍ରୋ ଭବତି ପ୍ରାତରୁଦ୍ୟନ୍ ।
ସ ସବିତା ଭୂତ୍ୱାନ୍ତରିକ୍ଷେଣ ୟାତି ସ ଇନ୍ଦ୍ରୋ ଭୂତ୍ୱା ତପତି ମଧ୍ୟତୋ ଦିବମ୍ ।
ତସ୍ୟ ଦେବସ୍ୟ କ୍ରୁଦ୍ଧସ୍ୟୈତଦାଗୋ ୟ ଏବଂ ବିଦ୍ୱାଂସଂ ବ୍ରାହ୍ମଣଂ ଜିନାତି ।
ଉଦ୍ବେପୟ ରୋହିତ ପ୍ର କ୍ଷିଣୀହି ବ୍ରହ୍ମଜ୍ୟସ୍ୟ ପ୍ରତି ମୁଞ୍ଚ ପାଶାନ୍ ||୧୩||

ସହସ୍ରାହ୍ଣ୍ୟଂ ବିୟତାବସ୍ୟ ପକ୍ଷୌ ହରେର୍ହଂସସ୍ୟ ପତତଃ ସ୍ୱର୍ଗମ୍ ।
ସ ଦେବାନ୍ତ୍ସର୍ବାନୁରସ୍ୟୁପଦଦ୍ୟ ସଂପଶ୍ୟନ୍ୟାତି ଭୁବନାନି ବିଶ୍ୱା ।
ତସ୍ୟ ଦେବସ୍ୟ କ୍ରୁଦ୍ଧସ୍ୟୈତଦାଗୋ ୟ ଏବଂ ବିଦ୍ୱାଂସଂ ବ୍ରାହ୍ମଣଂ ଜିନାତି ।
ଉଦ୍ବେପୟ ରୋହିତ ପ୍ର କ୍ଷିଣୀହି ବ୍ରହ୍ମଜ୍ୟସ୍ୟ ପ୍ରତି ମୁଞ୍ଚ ପାଶାନ୍ ||୧୪||

Not For Commercial Use

ଅୟଂ ସ ଦେବୋ ଅପ୍ସ୍ୱନ୍ତଃ ସହସ୍ରମୂଲଃ ପରୁଶାକୋ ଅତ୍ତ୍ରିଃ |
ୟ ଇଦଂ ବିଶ୍ୱଂ ଭୁବନଂ ଜଜାନ |
ତସ୍ୟ ଦେବସ୍ୟ କ୍ରୁଦ୍ଧସ୍ୟୈତଦାଗୋ ୟ ଏବଂ ବିଦ୍ୱାଂସଂ ବ୍ରାହ୍ମଣଂ ଜିନାତି |
ଉଦ୍ୱେପୟ ରୋହିତ ପ୍ର କ୍ଷିଣୀହି ବ୍ରହ୍ମଜ୍ୟସ୍ୟ ପ୍ରତି ମୁଞ୍ଚ ପାଶାନ୍ ||୧୫||

ଶୁକ୍ରଂ ବହନ୍ତି ହରୟୋ ରଘୁଷ୍ୟଦୋ ଦେବଂ ଦିବି ବର୍ଚସା ଭ୍ରାଜମାନମ୍ |
ୟସ୍ୟୋର୍ଧ୍ୱା ଦିବଂ ତନ୍ୱସ୍ତପନ୍ତ୍ୟର୍ବାଙ୍ ସୁବର୍ଣ୍ଣୈଃ ପଟରୈର୍ବି ଭାତି |
ତସ୍ୟ ଦେବସ୍ୟ କ୍ରୁଦ୍ଧସ୍ୟୈତଦାଗୋ ୟ ଏବଂ ବିଦ୍ୱାଂସଂ ବ୍ରାହ୍ମଣଂ ଜିନାତି |
ଉଦ୍ୱେପୟ ରୋହିତ ପ୍ର କ୍ଷିଣୀହି ବ୍ରହ୍ମଜ୍ୟସ୍ୟ ପ୍ରତି ମୁଞ୍ଚ ପାଶାନ୍ ||୧୬||

ୟେନାଦିତ୍ୟାନ୍ହରିତଃ ସଂବହନ୍ତି ୟେନ ୟଜ୍ଞେନ ବହବୋ ୟନ୍ତି ପ୍ରଜାନନ୍ତଃ |
ୟଦେକଂ ଜ୍ୟୋତିର୍ବହୁଧା ବିଭାତି |
ତସ୍ୟ ଦେବସ୍ୟ କ୍ରୁଦ୍ଧସ୍ୟୈତଦାଗୋ ୟ ଏବଂ ବିଦ୍ୱାଂସଂ ବ୍ରାହ୍ମଣଂ ଜିନାତି |
ଉଦ୍ୱେପୟ ରୋହିତ ପ୍ର କ୍ଷିଣୀହି ବ୍ରହ୍ମଜ୍ୟସ୍ୟ ପ୍ରତି ମୁଞ୍ଚ ପାଶାନ୍ ||୧୭||

ସପ୍ତ ୟୁଞ୍ଜନ୍ତି ରଥମେକଚକ୍ରମେକୋ ଅଶ୍ୱୋ ବହତି ସପ୍ତନାମା |
ତ୍ରିନାଭି ଚକ୍ରମଜରମନର୍ବଂ ୟତ୍ରେମା ବିଶ୍ୱା ଭୁବନାଧି ତସ୍ଥୁଃ |
ତସ୍ୟ ଦେବସ୍ୟ କ୍ରୁଦ୍ଧସ୍ୟୈତଦାଗୋ ୟ ଏବଂ ବିଦ୍ୱାଂସଂ ବ୍ରାହ୍ମଣଂ ଜିନାତି |
ଉଦ୍ୱେପୟ ରୋହିତ ପ୍ର କ୍ଷିଣୀହି ବ୍ରହ୍ମଜ୍ୟସ୍ୟ ପ୍ରତି ମୁଞ୍ଚ ପାଶାନ୍ ||୧୮||

ଅଷ୍ଟଧା ୟୁକ୍ତୋ ବହତି ବହ୍ନିରୁଗ୍ରଃ ପିତା ଦେବାନାଂ ଜନିତା ମତୀନାମ୍ |
ଋତସ୍ୟ ତନ୍ତୁଂ ମନସା ମିମାନଃ ସର୍ବା ଦିଶଃ ପବତେ ମାତରିଶ୍ୱା |
ତସ୍ୟ ଦେବସ୍ୟ କ୍ରୁଦ୍ଧସ୍ୟୈତଦାଗୋ ୟ ଏବଂ ବିଦ୍ୱାଂସଂ ବ୍ରାହ୍ମଣଂ ଜିନାତି |
ଉଦ୍ୱେପୟ ରୋହିତ ପ୍ର କ୍ଷିଣୀହି ବ୍ରହ୍ମଜ୍ୟସ୍ୟ ପ୍ରତି ମୁଞ୍ଚ ପାଶାନ୍ ||୧୯||

Not For Commercial Use

ସଂଯଞ୍ଚଂ ତନ୍ତଂ ପ୍ରଦିଶୋଽନୁ ସର୍ବା ଅନ୍ତର୍ଗାୟତ୍ର୍ୟାମମୃତସ୍ୟ ଗର୍ଭେ ।
ତସ୍ୟ ଦେବସ୍ୟ କ୍ରୁଦ୍ଧସ୍ୟୈତଦାଗୋ ୟ ଏବଂ ବିଦ୍ୱାଂସଂ ବ୍ରାହ୍ମଣଂ ଜିନାତି ।
ଉଦ୍ୱେପୟ ରୋହିତ ପ୍ର କ୍ଷିଣୀହି ବ୍ରହ୍ମଜ୍ୟସ୍ୟ ପ୍ରତି ମୁଞ୍ଚ ପାଶାନ୍ ।।୨୦।।

ନିମ୍ରୁଚସ୍ତିସ୍ରୋ ବ୍ୟୁଷୋ ହ ତିସ୍ରସ୍ତ୍ରୀଣି ରଜାଂସି ଦିବୋ ଅଙ୍ଗ ତିସ୍ରଃ ।
ବିଦ୍ମା ତେ ଅଗ୍ନେ ତ୍ରେଧା ଜନିତ୍ରଂ ତ୍ରେଧା ଦେବାନାଂ ଜନିମାନି ବିଦ୍ମ ।
ତସ୍ୟ ଦେବସ୍ୟ କ୍ରୁଦ୍ଧସ୍ୟୈତଦାଗୋ ୟ ଏବଂ ବିଦ୍ୱାଂସଂ ବ୍ରାହ୍ମଣଂ ଜିନାତି ।
ଉଦ୍ୱେପୟ ରୋହିତ ପ୍ର କ୍ଷିଣୀହି ବ୍ରହ୍ମଜ୍ୟସ୍ୟ ପ୍ରତି ମୁଞ୍ଚ ପାଶାନ୍ ।।୨୧।।

ବି ୟ ଔର୍ଣ୍ଣୋତ୍-ପୃଥିବୀଂ ଜାୟମାନ ଆ ସମୁଦ୍ରମଦଧାଦନ୍ତରିକ୍ଷେ ।
ତସ୍ୟ ଦେବସ୍ୟ କ୍ରୁଦ୍ଧସ୍ୟୈତଦାଗୋ ୟ ଏବଂ ବିଦ୍ୱାଂସଂ ବ୍ରାହ୍ମଣଂ ଜିନାତି ।
ଉଦ୍ୱେପୟ ରୋହିତ ପ୍ର କ୍ଷିଣୀହି ବ୍ରହ୍ମଜ୍ୟସ୍ୟ ପ୍ରତି ମୁଞ୍ଚ ପାଶାନ୍ ।।୨୨।।

ତ୍ୱମଗ୍ନେ କ୍ରତୁଭିଃ କେତୁଭିର୍ହିତୋଽର୍କଃ ସମିଦ୍ଧ ଉଦରୋଚଥା ଦିବି ।
କିମଭ୍ୟାର୍ଚନ୍ମରୁତଃ ପୃଶ୍ନିମାତରୋ ୟଦ୍ରୋହିତମଜନୟନ୍ତ ଦେବାଃ ।
ତସ୍ୟ ଦେବସ୍ୟ କ୍ରୁଦ୍ଧସ୍ୟୈତଦାଗୋ ୟ ଏବଂ ବିଦ୍ୱାଂସଂ ବ୍ରାହ୍ମଣଂ ଜିନାତି ।
ଉଦ୍ୱେପୟ ରୋହିତ ପ୍ର କ୍ଷିଣୀହି ବ୍ରହ୍ମଜ୍ୟସ୍ୟ ପ୍ରତି ମୁଞ୍ଚ ପାଶାନ୍ ।।୨୩।।

ୟ ଆତ୍ମଦା ବଲଦା ୟସ୍ୟ ବିଶ୍ୱ ଉପାସତେ ପ୍ରଶିଷଂ ୟସ୍ୟ ଦେବାଃ ।
ୟୋଽସ୍ୟେଶେ ଦ୍ୱିପଦୋ ୟଶ୍ଚତୁଷ୍ପଦଃ ।
ତସ୍ୟ ଦେବସ୍ୟ କ୍ରୁଦ୍ଧସ୍ୟୈତଦାଗୋ ୟ ଏବଂ ବିଦ୍ୱାଂସଂ ବ୍ରାହ୍ମଣଂ ଜିନାତି ।
ଉଦ୍ୱେପୟ ରୋହିତ ପ୍ର କ୍ଷିଣୀହି ବ୍ରହ୍ମଜ୍ୟସ୍ୟ ପ୍ରତି ମୁଞ୍ଚ ପାଶାନ୍ ।।୨୪।।

ଏକପାଦ୍-ଦ୍ୱିପଦୋ ଭୂୟୋ ବି ଚକ୍ରମେ ଦ୍ୱିପାତ୍ତ୍ରିପାଦମଭ୍ୟେତି ପଶ୍ଚାତ୍ ।
ଚତୁଷ୍ପାଚ୍ଚକ୍ରେ ଦ୍ୱିପଦାମଭିସ୍ୱରେ ସଂପଶ୍ୟନ୍ ପଙ୍କ୍ତିମୁପତିଷ୍ଠମାନଃ ।
ତସ୍ୟ ଦେବସ୍ୟ କ୍ରୁଦ୍ଧସ୍ୟୈତଦାଗୋ ୟ ଏବଂ ବିଦ୍ୱାଂସଂ ବ୍ରାହ୍ମଣଂ ଜିନାତି ।
ଉଦ୍ୱେପୟ ରୋହିତ ପ୍ର କ୍ଷିଣୀହି ବ୍ରହ୍ମଜ୍ୟସ୍ୟ ପ୍ରତି ମୁଞ୍ଚ ପାଶାନ୍ ।।୨୫।।

Not For Commercial Use

କୃଷ୍ଣାୟାଃ ପୁତ୍ରୋ ଅର୍ଜୁନୋ ରାତ୍ର୍ୟା ବତ୍ସୋଽଜାୟତ |
ସ ହ ଦ୍ୟାମଧି ରୋହତି ରୁହୋ ରୁରୋହ ରୋହିତଃ ||୨୬||

|| ଇତି ତୃତୀୟୋଽନୁବାକଃ ||

==

(୧୩|୪-୧) [ପ୍ରଥମଃ ପର୍ୟାୟଃ] ଋଷିଃ - ବ୍ରହ୍ମା | ଛନ୍ଦ - ପ୍ରଜାପତ୍ୟାନୁଷ୍ଟୁପ୍ (୧-୧୧), ବିରାଟ୍ ଗାୟତ୍ରୀ (୧୨), ଆସୁରୀ ଉଷ୍ଣିକ୍ (୧୩) | ଦେବତା - ଅଧ୍ୟାତ୍ମମ୍, ମନ୍ତ୍ରୋକ୍ତା ବା (୧-୧୩)

==

ସ ଏତି ସବିତା ସ୍ୱର୍ଦିବସ୍ପୃଷ୍ଠେଽବଚାକଶତ୍ ||୧||

ରଶ୍ମିଭିର୍ନଭ ଆଭୃତଂ ମହେନ୍ଦ୍ର ଏତ୍ୟାବୃତଃ ||୨||

ସ ଧାତା ସ ବିଧର୍ତା ସ ବାୟୁର୍ନଭ ଉଚ୍ଛ୍ରିତମ୍ |
ରଶ୍ମିଭିର୍ନଭ ଆଭୃତଂ ମହେନ୍ଦ୍ର ଏତ୍ୟାବୃତଃ ||୩||

ସୋଽର୍ୟମା ସ ବରୁଣଃ ସ ରୁଦ୍ରଃ ସ ମହାଦେବଃ |
ରଶ୍ମିଭିର୍ନଭ ଆଭୃତଂ ମହେନ୍ଦ୍ର ଏତ୍ୟାବୃତଃ ||୪||

ସୋ ଅଗ୍ନିଃ ସ ଉ ସୂର୍ୟଃ ସ ଉ ଏବ ମହାୟମଃ |
ରଶ୍ମିଭିର୍ନଭ ଆଭୃତଂ ମହେନ୍ଦ୍ର ଏତ୍ୟାବୃତଃ ||୫||

ତଂ ବତ୍ସା ଉପ ତିଷ୍ଠନ୍ତ୍ୟେକଶୀର୍ଷାଣୋ ୟୁତା ଦଶ |
ରଶ୍ମିଭିର୍ନଭ ଆଭୃତଂ ମହେନ୍ଦ୍ର ଏତ୍ୟାବୃତଃ ||୬||

ପଶ୍ଚାତ୍-ପ୍ରାଞ୍ଚ ଆ ତନ୍ୱନ୍ତି ୟଦୁଦେତି ବି ଭାସତି |
ରଶ୍ମିଭିର୍ନଭ ଆଭୃତଂ ମହେନ୍ଦ୍ର ଏତ୍ୟାବୃତଃ ||୭||

Not For Commercial Use

ତସ୍ୟୈଷ ମାରୁତୋ ଗଣଃ ସ ଏତି ଶିକ୍ୟାକୃତଃ ||୮||

ରଶ୍ମିଭିର୍ନଭ ଆଭୃତଂ ମହେନ୍ଦ୍ର ଏତ୍ୟାବୃତଃ ||୯||

ତସ୍ୟେମେ ନବ କୋଶା ବିଷ୍ଟମ୍ଭା ନବଧା ହିତାଃ ||୧୦||

ସ ପ୍ରଜାଭ୍ୟୋ ବି ପଶ୍ୟତି ୟଚ୍ଚ ପ୍ରାଣତି ୟଚ୍ଚ ନ ||୧୧||

ତମିଦଂ ନିଗତଂ ସହଃ ସ ଏଷ ଏକ ଏକବୃଦେକ ଏବ ||୧୨||

ଏତେ ଅସ୍ମିନ୍-ଦେବା ଏକବୃତୋ ଭବନ୍ତି ||୧୩||

==

(୧୩|୪-୨) [ଦ୍ୱିତୀୟଃ ପର୍ୟ୍ୟାୟଃ] ଋଷିଃ - ବ୍ରହ୍ମା **|** ଛନ୍ଦ - ଭୁରିକ୍ ସାମ୍ନୀ ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ (୧୪), ଆସୁରୀ ପଙ୍କ୍ତିଃ (୧୫), ପ୍ରାଜାପତ୍ୟାନୁଷ୍ଟୁପ୍ (୧୬, ୧୯), ଆସୁରୀ ଗାୟତ୍ରୀ (୧୭-୧୮), ଦ୍ୱିପଦା ବିରାଟ୍ ଗାୟତ୍ରୀ (୨୦), ଆସୁରୀ ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ (୨୧) **|** ଦେବତା - ଅଧ୍ୟାତ୍ମମ୍, ମନ୍ତ୍ରୋକ୍ତା ବା (୧୪-୨୧)

==

କୀର୍ତିଶ୍ଚ ୟଶଶ୍ଚାମ୍ଭଶ୍ଚ ନଭଶ୍ଚ ବ୍ରାହ୍ମଣବର୍ଚସଂ ଚାନ୍ନଂ ଚାନ୍ନାଦ୍ୟଂ ଚ ||୧୪||

ୟ ଏତଂ ଦେବମେକବୃତଂ ବେଦ ||୧୫||

ନ ଦ୍ୱିତୀୟୋ ନ ତୃତୀୟଶ୍ଚତୁର୍ଥୋ ନାପ୍ୟୁଚ୍ୟତେ |
ୟ ଏତଂ ଦେବମେକବୃତଂ ବେଦ ||୧୬||

ନ ପଞ୍ଚମୋ ନ ଷଷ୍ଠଃ ସପ୍ତମୋ ନାପ୍ୟୁଚ୍ୟତେ |
ୟ ଏତଂ ଦେବମେକବୃତଂ ବେଦ ||୧୭||

ନାଷ୍ଟମୋ ନ ନବମୋ ଦଶମୋ ନାପ୍ୟୁଚ୍ୟତେ |
ୟ ଏତଂ ଦେବମେକବୃତଂ ବେଦ ||୧୮||

Not For Commercial Use

ସ ସର୍ବସ୍ମୈ ବି ପଶ୍ୟତି ୟଚ୍ଚ ପ୍ରାଣତି ୟଚ୍ଚ ନ |
ୟ ଏତଂ ଦେବମେକବୃତଂ ବେଦ ||୧୯||

ତମିଦଂ ନିଗତଂ ସହଃ ସ ଏଷ ଏକ ଏକବୃଦେକ ଏବ |
ୟ ଏତଂ ଦେବମେକବୃତଂ ବେଦ ||୨୦||

ସର୍ବେ ଅସ୍ମିନ୍ ଦେବା ଏକବୃତୋ ଭବନ୍ତି |
ୟ ଏତଂ ଦେବମେକବୃତଂ ବେଦ ||୨୧||

==

(୧୩|୪-୩) [ତୃତୀୟଃ ପର୍ୟାୟଃ] ଋଷିଃ - ବ୍ରହ୍ମା **|** ଛନ୍ଦ - ଭୁରିକ୍ ପ୍ରାଜାପତ୍ୟା ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ (୨୨), ଆର୍ଚୀ ଗାୟତ୍ରୀ (୨୩), ତ୍ରିଷ୍ଟୁପ୍ (୨୪), ଏକପଦା ଆସୁରୀ ଗାୟତ୍ରୀ (୨୫), ଆର୍ଚୀ ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ (୨୬), ପ୍ରାଜାପତ୍ୟା ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ (୨୭-୨୮) **|** ଦେବତା - ଅଧ୍ୟାତ୍ମମ୍, ମନ୍ତ୍ରୋକ୍ତା ବା (୨୨-୨୮)

==

ବ୍ରହ୍ମ ଚ ତପଶ୍ଚ କୀର୍ତିଶ୍ଚ ୟଶଶ୍ଚାମ୍ଭଶ୍ଚ ନଭଶ୍ଚ ବ୍ରାହ୍ମଣବର୍ଚସଂ ଚାନ୍ନଂ ଚାନ୍ନାଦ୍ୟଂ ଚ |
ୟ ଏତଂ ଦେବମେକବୃତଂ ବେଦ ||୨୨||

ଭୂତଂ ଚ ଭବ୍ୟଂ ଚ ଶ୍ରଦ୍ଧା ଚ ରୁଚିଶ୍ଚ ସ୍ୱର୍ଗଶ୍ଚ ସ୍ୱଧା ଚ ||୨୩||

ୟ ଏତଂ ଦେବମେକବୃତଂ ବେଦ ||୨୪||

ସ ଏବ ମୃତ୍ୟୁଃ ସୋଽମୃତଂ ସୋଽଭ୍ୱଂ ସ ରକ୍ଷଃ ||୨୫||

ସ ରୁଦ୍ରୋ ବସୁବନିର୍ବସୁଦେୟେ ନମୋବାକେ ବଷଟ୍କାରୋଽନୁ ସଂହିତଃ ||୨୬||

ତସ୍ୟେମେ ସର୍ବେ ୟାତବ ଉପ ପ୍ରଶିଷମାସତେ ||୨୭||

ତସ୍ୟାମୂ ସର୍ବା ନକ୍ଷତ୍ରା ବଶେ ଚନ୍ଦ୍ରମସା ସହ ||୨୮||

Not For Commercial Use

==

(୧୩|୪-୪) [ଚତୁର୍ଥଃ ପର୍ଯ୍ୟାୟଃ] ଋଷିଃ - ବ୍ରହ୍ମା **|** ଛନ୍ଦ - ଆସୁରୀ ଗାୟତ୍ରୀ (୨୯, ୩୩, ୩୯-୪୦, ୪୫), ପ୍ରାଜାପତ୍ୟା ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ (୩୦, ୩୨, ୩୫-୩୬, ୪୨), ବିରାଟ୍ ଗାୟତ୍ରୀ (୩୧), ସାମ୍ନୀ ଉଷ୍ଣିକ୍ (୩୪, ୩୭-୩୮), ସାମ୍ନୀ ବୃହତୀ (୪୧), ଆର୍ଷୀ ଗାୟତ୍ରୀ (୪୩), ସାମ୍ନୀ ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ (୪୪) **|** ଦେବତା - ଅଧ୍ୟାତ୍ମମ୍, ମନ୍ତ୍ରୋକ୍ତା ବା (୨୯-୪୫)

==

ସ ବା ଅହ୍ନୋଽଜାୟତ ତସ୍ମାଦହରଜାୟତ ||୨୯||

ସ ବୈ ରାତ୍ର୍ୟା ଅଜାୟତ ତସ୍ମାଦ୍ରାତ୍ରିରଜାୟତ ||୩୦||

ସ ବା ଅନ୍ତରିକ୍ଷାଦଜାୟତ ତସ୍ମାଦନ୍ତରିକ୍ଷମଜାୟତ ||୩୧||

ସ ବୈ ବାୟୋରଜାୟତ ତସ୍ମାଦ୍ୱାୟୁରଜାୟତ ||୩୨||

ସ ବୈ ଦିବୋଽଜାୟତ ତସ୍ମାଦ୍-ଦ୍ୟୌରଧ୍ୟଜାୟତ ||୩୩||

ସ ବୈ ଦିଗ୍-ଭ୍ୟୋଽଜାୟତ ତସ୍ମାଦ୍ଦିଶୋଽଜାୟନ୍ତ ||୩୪||

ସ ବୈ ଭୂମେରଜାୟତ ତସ୍ମାଦ୍-ଭୂମିରଜାୟତ ||୩୫||

ସ ବା ଅଗ୍ନେରଜାୟତ ତସ୍ମାଦଗ୍ନିରଜାୟତ ||୩୬||

ସ ବା ଅଦ୍-ଭ୍ୟୋଽଜାୟତ ତସ୍ମାଦାପୋଽଜାୟନ୍ତ ||୩୭||

ସ ବା ଋଗ୍-ଭ୍ୟୋଽଜାୟତ ତସ୍ମାଦୃଚୋଽଜାୟନ୍ତ ||୩୮||

ସ ବୈ ଯଜ୍ଞାଦଜାୟତ ତସ୍ମାଦ୍ୟଜ୍ଞୋଽଜାୟତ ||୩୯||

ସ ଯଜ୍ଞସ୍ତସ୍ୟ ଯଜ୍ଞଃ ସ ଯଜ୍ଞସ୍ୟ ଶିରସ୍କୃତମ୍ ||୪୦||

ସ ସ୍ତନୟତି ସ ବି ଦ୍ୟୋତତେ ସ ଉ ଅଶ୍ମାନମସ୍ୟତି ||୪୧||

Not For Commercial Use

ପାପାୟ ବା ଭଦ୍ରାୟ ବା ପୁରୁଷାୟାସୁରାୟ ବା ||୪୨||

ୟଦ୍ୱା କୃଣୋଷ୍ୟୋଷଧୀର୍ୟଦ୍ୱା ବର୍ଷସି ଭଦ୍ରୟା ୟଦ୍ୱା ଜନ୍ୟମବୀବୃଧଃ ||୪୩||

ତାବାଂସ୍ତେ ମଘବନ୍-ମହିମୋପୋ ତେ ତନ୍ୱଃ ଶତମ୍ ||୪୪||

ଉପୋ ତେ ବଧ୍ୱେ ବଦ୍ଧାନି ୟଦି ବାସି ନ୍ୟର୍ବୁଦମ୍ ||୪୫||

==

(୧୩|୪-୫) [ପଞ୍ଚମଃ ପର୍ୟାୟଃ] ଋଷିଃ - ବ୍ରହ୍ମା **|** ଛନ୍ଦ - ଆସୁରୀ ଗାୟତ୍ରୀ (୪୬), ୟବମଧ୍ୟା ଗାୟତ୍ରୀ (୪୭), ସାମ୍ନୀ ଉଷ୍ଣିକ୍ (୪୮), ନିଚୃତ୍ ସାମ୍ନୀ ବୃହତୀ (୪୯), ପ୍ରାଜାପତ୍ୟା ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ (୫୦), ବିରାଟ୍ ଗାୟତ୍ରୀ (୫୧) **|** ଦେବତା - ଅଧ୍ୟାତ୍ମମ୍, ମନ୍ତ୍ରୋକ୍ତା ବା (୪୬-୫୧)

==

ଭୂୟାନିନ୍ଦ୍ରୋ ନମୁରାଦ୍-ଭୂୟାନିନ୍ଦ୍ରାସି ମୃତ୍ୟୁଭ୍ୟଃ ||୪୬||

ଭୂୟାନରାତ୍ୟାଃ ଶଚ୍ୟାଃ ପତିସ୍ତ୍ୱମିନ୍ଦ୍ରାସି ବିଭୂଃ ପ୍ରଭୂରିତି ତ୍ୱୋପାସ୍ମହେ ବୟମ୍ ||୪୭||

ନମସ୍ତେ ଅସ୍ତୁ ପଶ୍ୟତ ପଶ୍ୟ ମା ପଶ୍ୟତ ||୪୮||

ଅନ୍ନାଦ୍ୟେନ ୟଶସା ତେଜସା ବ୍ରାହ୍ମଣବର୍ଚସେନ ||୪୯||

ଅମ୍ଭୋ ଅମୋ ମହଃ ସହ ଇତି ତ୍ୱୋପାସ୍ମହେ ବୟମ୍ |
ନମସ୍ତେ ଅସ୍ତୁ ପଶ୍ୟତ ପଶ୍ୟ ମା ପଶ୍ୟତ |
ଅନ୍ନାଦ୍ୟେନ ୟଶସା ତେଜସା ବ୍ରାହ୍ମଣବର୍ଚସେନ ||୫୦||

ଅମ୍ଭୋ ଅରୁଣଂ ରଜତଂ ରଜଃ ସହ ଇତି ତ୍ୱୋପାସ୍ମହେ ବୟମ୍ |
ନମସ୍ତେ ଅସ୍ତୁ ପଶ୍ୟତ ପଶ୍ୟ ମା ପଶ୍ୟତ |
ଅନ୍ନାଦ୍ୟେନ ୟଶସା ତେଜସା ବ୍ରାହ୍ମଣବର୍ଚସେନ ||୫୧||

==

(୧୩|୪-୬) [ଷଷ୍ଠଃ ପର୍ଯ୍ୟାୟଃ] ଋଷିଃ - ବ୍ରହ୍ମା | ଛନ୍ଦ - ପ୍ରାଜାପତ୍ୟା ଅନୁଷ୍ଟୁପ୍ (୫୨-୫୩), ଦ୍ୱିପଦା ଆର୍ଷୀ ଗାୟତ୍ରୀ (୫୪), ସାମ୍ନୀ ଉଷ୍ଣିକ୍ (୫୫), ନିଚୃତ୍ ସାମ୍ନୀ ବୃହତୀ (୫୬) | ଦେବତା - ଅଧ୍ୟାତ୍ମମ୍, ମନ୍ତ୍ରୋକ୍ତା ବା (୫୨-୫୬)

==

ଉରୁଃ ପୃଥୁଃ ସୁଭୂର୍ଭୁବ ଇତି ତ୍ୱୋପାସ୍ମହେ ବୟମ୍ |
ନମସ୍ତେ ଅସ୍ତୁ ପଶ୍ୟତ ପଶ୍ୟ ମା ପଶ୍ୟତ |
ଅନ୍ନାଦ୍ୟେନ ୟଶସା ତେଜସା ବ୍ରାହ୍ମଣବର୍ଚସେନ ||୫୨||

ପ୍ରଥୋ ବରୋ ବ୍ୟଚୋ ଲୋକ ଇତି ତ୍ୱୋପାସ୍ମହେ ବୟମ୍ |
ନମସ୍ତେ ଅସ୍ତୁ ପଶ୍ୟତ ପଶ୍ୟ ମା ପଶ୍ୟତ |
ଅନ୍ନାଦ୍ୟେନ ୟଶସା ତେଜସା ବ୍ରାହ୍ମଣବର୍ଚସେନ ||୫୩||

ଭବଦ୍ୱସୁରିଦଦ୍ୱସୁଃ ସଂୟଦ୍ୱସୁରାୟଦ୍ୱସୁରିତି ତ୍ୱୋପାସ୍ମହେ ବୟମ୍ ||୫୪||

ନମସ୍ତେ ଅସ୍ତୁ ପଶ୍ୟତ ପଶ୍ୟ ମା ପଶ୍ୟତ ||୫୫||

ଅନ୍ନାଦ୍ୟେନ ୟଶସା ତେଜସା ବ୍ରାହ୍ମଣବର୍ଚସେନ ||୫୬||

|| ଇତି ଚତୁର୍ଥୋଽନୁବାକଃ ||

|| ଇତି ତ୍ରୟୋଦଶଂ କାଣ୍ଡମ୍ ସମାପ୍ତମ୍ ||

Not For Commercial Use